

ANAMENTUL

an . . . 28 Cor.
 m. . . 14
 ză . . . 2.40
 de zi pentru Ro-
 străinătate pe
 40 franci.
 pentru oraș și
 comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA :
 Strada Deák Ferenc Nr. 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Multămite publice și Loc
 deschis costă fiecare șir
 20 fileri.
 Manuscripte nu să inapo-
 iază.

Cititori desprețuiți.

De A. Herz.

— O datorie a scriitorilor. —

nic nu poate înriri mai mult în
 unni om, ca cele dintâi cărți pe care
 citit în copilărie. Basmele și pove-
 bătrânești trecute din gură în gură,
 strămoș în strămoș și pe care bunicile
 vestesc seara ca să adoarmă pe copii,
 partea lor de înriri asupra micului
 ce se trezește și se desvoltă la adă-
 înțelepciunii lor, ca floarea care se
 la lumina și căldura soarelui.

Fără îndoială, că vitejile minunate
 cutării împărat sau bunătatea vre-
 sfinte, frumusețea unei zine, drago-
 neprihănită a unui voevod tânăr și vi-
 pentru vre-o fată de împărat, ascunsă
 osul zidurilor unui palat, înconjurat de
 și mai ales povestirea unui război, în
 miraculosul își are partea însemnată,
 urme neșterse în sufletul copiilor ce
 m, ca să urmărească în vis povesti-
 așa cum mica imaginație din căpșorul
 d o poate alcătui mai departe. Și —
 a ciudat — deși povestirile astea au
 să te adoarmă, nu le uți niciodată,
 încă, așa cum le-ai auzit la cinci ani
 gura bunicilor, tot cu aceeași bogă-
 în amănunte, cu același farmec,
 aceleași imagini strălucite, le spui și
 rindul tău nepoților, când ți-a venit
 ul să ai vrâsta bunicilor.

aptul că le-ai ascultat atât de bine,
 ai învățat pe de rost și că mai târziu

le repeți vorbă cu vorbă, par'că le-ai fi
 auzit ieri, nu te face să crezi că în toate
 manifestările sufletesti ale vieții tale se
 găsește un răsnet din basmele ce ți-au
 legănat copilăria? Nu cumva când ai iubit
 întâia oară, s'a trezit în sufletul tău
 amestit de primele ciripiri ale primăverii,
 vre-un amănunt din basmele Consinzenei,
 iar nădejdea ce ți-o dă anii tăi tineri, că vei
 isbuti să te faci iubit, cu toate stavilele
 ce ți-se pun în cale, nu e amintirea fră-
 mântărilor lui Făt-Frumos, care în cele
 din urmă tot a isbutit să fure din palatul
 fermecat, pe iubita lui?

Acelaș lucru se petrece și cu povesti-
 rile despre eroii unui popor. Înșirarea fap-
 telor uimitoare ale cutării viteaz, trezește
 în sufletul popoarelor un îndemn spre imi-
 tație. Fapta rămâne o pildă și, sub înriri-
 rea ei, vezi că se deșteaptă în sufletul unui
 nou ales dorința de a o reînvia. Dorul de
 isbândă și de eucerire l-a sorbit Napoleon
 cetind viața și faptele lui Alexandru cel
 Mare, și cine știe ce geniu militar va
 schimba într-o zi fața Europei, înririt de
 viața și faptele lui Napoleon.

Cele dintâi impresii întipărite în
 mintea copilului, au o înriri însemnată
 asupra vieții omului de mai târziu. Arabul
 spune că din povestirile despre eroi nasc
 alți eroi sau mai bine zis că personalitatea
 încă ascunsă în sufletul copilului n'a-
 steaptă decât un prilej priincios ca să se
 trezească și să se desvolte. Acest prilej
 nu-l poate da decât citirea cărților sănă-
 toase. În străinătate copiii au biblioteci în-
 tregi cu cari își petrec vremea: englezii,
 nemții, francezii au scriitori care n'au scris

decât pentru copii și aceștia la rindul lor
 nu vor uita nici odată, de pildă, nici roma-
 nele contesei de Ségur din „La Bibliothèque
 Rose” și nici pe „Max und Moritz” al lui
 Busch.

La noi literatura pentru copii lipsește;
 — afară de basmele lui Ispirescu, de mi-
 nunatele amintiri ale lui Creangă, de scri-
 erile regretatei Adelina Tăslăuanu, de Pă-
 cală al d-lui Dulfu și de câteva cărți de o
 valoare literară și morală dubioasă, copiii
 n'au ce citi. Hrana lor intelectuală e alcă-
 tuită din romanele de senzații ale ziarelor
 cotidiene sau din cărțile străine. Aceia cari
 n'au putința să le cetească în original în-
 vață o limbă românească stricăță a tradu-
 cerilor prost făcute după cărți alese la în-
 tâmplare. Copiii nu înțeleg nimic și nici nu
 pot învăța limba lor.

Vina cade în mare parte asupra scriito-
 rilor noștri de seamă, cari s'au îngrijit prea
 puțin de micii cititori, gata să cetească tot
 ce le cade în mână, și pe care i-ar putea
 crește sub influența lor, învățându-i pe ne-
 simțite să gândească și să vorbească ro-
 mânește. Literatura aceasta sănătoasă
 ar avea o altă înrăurire asupra tinerilor
 cetitori și roadele ar fi cu totul altele de
 cum sunt astăzi.

Folosul ar fi îndoit. Pe lângă opera
 de mare însemnatate culturală, pe care
 o face, scriitorul, dând copiilor putința să
 crească în sentimente românești, el își mai
 formează pentru mai târziu, un număr în-
 semnat de cetitori, care l'ar înțelege mai
 bine, și care îl vor ceti cu drag, ca recunoș-
 tință pentru ceasurile minunate petrecute
 în copilărie când l'a cetit întâia oară.

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Pantum.

De M. Săulescu.

ma-atător gânduri ce'n mintea mea se cern,
 care-i să rămână din tot ceva etern?...
 și sbuciumul zadarnic în inima plâpândă,
 re ne'nțeleasă nu stă mereu la pândă
 itatea unei fantastice păreri?...
 gândul meu de astăzi, din dorul meu de ieri,
 ste poate-o lume menită ca să moară,
 ndul meu de astăzi un altul îl doboară,
 n cătând să aflu un gând care-o să-mi spue,
 găsesc acuma, ce'n celelalte nu e...

t cum de departe vin clipe lungi mereu,
 t de greu răsună, venind, în gândul meu...
 a duc ceva din mine atâtea clipe'n zbor?
 tot duc într'una, se duc cu zborul lor, —
 oate nevăzute în ele veșnic poartă,
 rea mea de-acuma, gândirea poate moartă
 în clipa'n care în minte o frământ?...
 trece ce e suflet, se trece ce-i pământ,
 ce ce-i bătae de inimă, se trece
 u alător dorul sub mâna morții rece;
 indul meu în care aş vrea un univers
 n se zbate poate în ritmul unui vers...

Stăpânii Țării Oltului.

Discursul de intrare în Academia Română al
 lui Augustin Bunea.

De Ioan Lupăș.

În zilele trecute a apărut în editura Acade-
 miei Române discursul, cu care avea de gând re-
 gretatul istoriograf ardelean Dr Augustin Bu-
 nea să-și ocupe locul de membru activ în arco-
 pagul științii românești. Moartea nemiloasă a fă-
 cut să cadă prea de timpuriu condeiul din mâna
 pricepută și să se stingă lumina minții agere și
 sânguinoase, care era menită să lămurească
 încă multe puncte întunecate din trecutul Româ-
 nimii ardeleni.

Discursul acesta neterminat ni-se înfățișează
 ca partea introductivă a unei lucrări mai mari
 în care Bunea ar fi avut de gând să cuprindă „tot
 ce se poate spune despre Țara Oltului”.

Incepând cu sfârșitul secolului al IX, cu stă-
 pânirea Pacinaților, sub a căror supremație s'au
 încheat voivodatele și cnezatele Românilor, a-
 rată cum au pătruns Ungurii treptat în ținutu-
 rile ardeleni, între anii 1000—1200 cuprinzând
 pe la începutul secolului al XI-lea valea Some-
 șului, cătră sfârșitul aceluiaș secol valea Murășu-
 lui și a Târnavei mici până în munții Săcuimii,
 pe la mijlocul secolului XII valea Târnavei mari
 până la Olt, pe la 1200 Țara Oltului și, în sfârșit
 la 1210 Țara Bârsei și Trei Scaunele. Prin acea-
 stă pătrundere treptată a Ungurilor în Ardeal,
 cum și prin colonizarea Sașilor și a Săcuilor în
 aceste părți unitatea și continuitatea teritorială

a poporului român a fost ruptă în mai multe
 puncte. Spre a învedera, cât de mult i-au ajutat
 împrejurările și cum i-a slujit norocul pe Unguri
 în aceste euceriri ale lor, părintele Bunea citează
 părerea unui contemporan, a episcopului Otto de
 Freising, care pe la 1150 scria despre dâșii ast-
 fel: „Cu adevărat se poate învinovăți norocul, ori
 mai bine se poate admira îndelungă răbdarea
 dumnezească, pentrucă a dat o țară așa de fru-
 moasă Ungurilor, acestor oameni urîți, cu ochii
 scufundați, mărunți la statură, barbari și sălbatici
 în năravuri și limbă, ca să nu zic acestor monștrii
 omenești.”

După ce au străbătut Ungurii în Ardeal, po-
 pulația românească a rămas totuș compactă în
 multe părți. Cu deosebire Români din Țara Oltu-
 lui au rămas vreme îndelungată proprietari li-
 beri, bucurându-se de o autonomie egală cu a Să-
 cuilor și fiind stăpâniți până în secolul al XVI-lea
 de Domni români.

Întâia amintire despre Făgăraș, ca moșie, se
 face la dieta din 1291, când „magister Ungrinus”,
 care era Român, își reclamă dreptul asupra Făgă-
 rașului și Sâmbetei. Cetatea Făgărașului o zidi
 mai târziu pe la 1310 Ladislau, puternicul voevod
 al Ardealului.

Ca cel dintâi stăpân român peste Țara Oltului
 considera părintele Bunea pe Radu Negru, a
 cărui descălecare în Țara Românească o pune în-
 tre anii 1186 și 1200, deci cu ceva mai înainte,
 decum o fixase academicianul Dr. At. Marienescu
 în discursul său din 1909: „Negru Vodă și epoca
 lui”, în care aduce mai multe argumente pentru
 anul 1215. Ca și acesta, nici părintele Bunea nu
 se putea împăca cu ipoteza, că Radu Negru ar fi

„Vaterland” despre votul universal în Ungaria. Ziarul vienez „Vaterland”, care își ia inspirația din anturajul moștenitorului de tron, publică un foarte interesant articol despre reforma electorală din Ungaria și atitudinea contelui Tisza.

Ziarul vienez constată că Tisza e dușman neîmpăcat al votului universal, dar adaogă că cercurile competente din Viena nu vor renunța la hotărârea lor de-a impune și Ungariei votul universal. Experiențele din Austria nu vor împiedeca aceste cercuri de-a stărui și mai departe pe lângă guvernul unguresc de-a introduce votul universal.

„Alte sunt motivele cari impun introducerea votului universal în Ungaria — scrie, între altele, „Vaterland”. — Cercurile hotărâtoare vreau să scoată din mâinile unor anumite cercuri politice naționale monopolizarea vieții constituționale. În rândul întâi nici nu e vorba de democratizarea dreptului electoral, ci mai mult e vorba de lărgirea lui în așa măsură încât să nu mai fie instrument în mâinile celor cari își revindcă o poziție între națiune și Coroană. E voința nestrămutată a acestor cercuri ca să se pună în sfârșit capăt acestei stări de lucruri insuportabile”.

Articolul acesta a făcut adâncă impresie atât în cercurile politice din Budapesta, cât și în cele din Viena și e socotit ca un serios advertisement la adresa contelui Khuen-Héderváry de-a nu se lăsa influențat de contele Tisza.

Noi și congresul raselor. În numărul de astăzi ziarul „Budapești Hirlap” se supără și protestează împotriva faptului că am îndrăznit și noi să ne trimitem la congresul raselor din Londra reprezentant în persoana părintelui Dr. V. Lucaciu. „B. H.” se îndoiește dacă d. Lucaciu a putut să vorbească la congres, deoarece la acest congres au fost invitate oficios numai statele nu și naționalitățile. Uită însă ziarul șovin că congresul dela Londra nu este congresul statelor ci con-

gresul tuturor raselor, cari nu pot fi înlătuite în cadrele strîmte ale unui stat. Părintele Lucaciu nu reprezintă la Londra statul unguresc ci rasa română, întocmai precum un Timon oare-care reprezintă pe fii viteazului Árpád, iar bărbații de știință cari au inițiat acest congres știu să facă această distincție. Nu cumva ar vrea „B. H.” să fim reprezentați Români din Ungaria prin cine știe ce profesor dela Universitatea din Budapesta, care să predice acolo desăvârșita libertate în care trăim noi? Să se aștepte deci ori ce șovin că Ungaria iar a fost „calomniată”, căci după cum suntem informați părintele Lucaciu a vorbit într-adevăr la Londra, despre „Problema rasei române în Orient”.

Așa îl dorim pe Mangra. „Nagyvárad Napló” de ieri aduce un articol prim din peana trădătorului vicar Vasile Mangra. Titlul articolului este: „Béke akció, kultur akció”, în cadrele căruia trădătorul își face reclamă publicând rescriptul ministerial la o adresă a lui în chestia școalelor. Toate rîndurile articolului sunt pline de milogeli la adresa prefectului comitatului Orade și administrației comitatense, pe care trădătorul o „respectă” — după atâtea servicii neprețuite — milogeli prin care cerșește bunăvoința lor față de școalele românești, tocmai „în interesul ideii de stat maghiar”.

Așa îl dorim acum și totdeauna pe trădătorul nostru. Să scrie ungurește, în gazete ungurești, pentru publicul unguresc, căci limba noastră nu merită o soartă atât de ingrată în cât și tradarea fiilor ei să fie exprimată prin ea.

Tot în același număr al lui „Nagyvárad Napló” își plasează Mangra și un atac împotriva „Tribunei”. Cică noi am fost de reacredință când n'am reprodus textual aderența victimelor lui, căci ne temeam de adevărul ei. Rămânem deci stigmatizați de Mangra? Ne pare foarte bine. De altfel nu era lipsă să o mai publicăm și noi, când coloanele „N. Napló” îi stau la dispoziție. Cu acest prilej aducem la cunoștința publicului nostru că alături de cei iscăliți pe aderența pe care am primit-o noi, în „Nagyvárad Napló” figurează și Dr. Iustin Ardelean, un avocat orădan despre care știm mai demult în ce ape plutește.

numai o personificare mitică a originilor Țării Românești, ei admitea, că el a existat a ceva. „Tradiția istorică despre descălecatul lui Radu Negru între anii 1186 și 1200 în Țara Românească, fiind în armonie perfectă cu toate împrejurările aceluși timp, nu avem nici un motiv de a o lăpăda, ei trebuie să o curățim numai de elementele străine, prin cari a fost întunecată mai târziu.”

Aceasta era părerea părintelui Bunea cu privire la Radu Negru și descălecare Țării Românești.

După Radu Negru timp de 150 de ani Făgărașul este domeniu regal și rămâne în posesiunea coroanei ungurești.

În timpul acesta puterea Cumanilor fu sfărâmată de invaziunea tatară la 1239 și astfel stăpânirea lor asupra Românilor încetează. La 1247 regele Bela IV, voind să-și întărească granițele țării, spre a face în viitor imposibilă o nouă invaziune a Tatarilor, dăruie cavalerilor Ioaniți banatul Severinului și cnezatele lui Ioan și Fărcaș până la Olt dar cnezatul lui Litovoi situat dela Olt spre apus și țara voevodului Stanislau, spre răsărit de Olt, le lăsă și pe mai departe în posesiunea Românilor, cum fuseseră mai înainte. Probabil Litovoi se afla în oarecare raport de atârănare față de voevodul Stanislau. Acesta din urmă poate fi deci considerat ca un succesor al descălecătorului Radu Negru.

Mai târziu Litovoi și cu frații săi au reușit să ocupe Severinul, după ce cavalerii Ioaniți, neputând face aci nici o ispravă, îl părăsiseră la 1258. Ajungând în conflict cu regele ungar Ladislau IV, acesta trimise oaste contra lui Litovoi, care la 1279 fu biruit și ucis în luptă, iar fratele său

Bărbat fu prins și dus înaintea lui Ladislau IV, de unde scăpă numai plătind o mare sumă de bani.

Ioan Tihomir, urmașul lui Stanislau unii cele 2 voevodate din dreapta și din stînga Oltului și ocupă în 1291 și Severinul. Prin celebrul război purtat de fiul său Basarab voevod (B. explică cuvântul Basarabă=Vasile Arabil sau Negrul?) cu regele Ungaric Carol Robert, în toamna anului 1330, principatul Țării Românești, consolidat din cele 2 voevodate a lui Stanislau și Litovoi, deveni neatârnat.

Așadar pentru Țara Românească am avea în secolul XIII această succesiune de domnitori: Radu Negru, Stanislau și Litovoi, Bărbat, Ioan Tihomir (1291—1310) și Basarab I [1310—1335 la Bunea (pag. 53 nota 75) sau 1340 la Iorga vol. II. pag. 529].

Iar în Țara Oltului următorul lui Radu Negru și al 2-lea Domn rămâne Vladislav I. sau Vlaicu Vodă (1366—1382) fiul lui Alexandru Basarab și nepotul lui Basarab I. Vlaicu primii la 1366 ca feude ungurești ducatul Făgărașului și banatul Severinului, recunoscând în schimb suzeranitatea regelui ungar, care era însă numai o suzeranitate nominală și nici decum o supremație reală. Ceeace se vede și din împrejurarea, că voevodul român se amestecă cu destulă îndrăzneală în afacerile interne ale Ardealului.

Când Ludovic cel Mare asupraște pe Români ardeleni din cauza religiei lor (1366), izgonindu-le preoții din țară, Vlaicu abia așteaptă prilejul pentru a răsbuna această nedreptate. Și după ce la porunca regelui Ludovic 10 Oct. 1366, capitulul din Alba-Iulia separă satele Orlat și Săcel

Două discursuri. În ședința de azi a Camerei au răsunit din nou două discursuri la reforme militare, cele dintâi două discursuri după o săptămână de votări nominale.

Doi dintre membrii opoziției au cerut, ca drept, concediu și opoziția a cerut din nou vot nominală, dar partidul guvernamental a cerut mânărea votării pe ședința următoare și astfel s'a putut intra în ordinea de zi.

Pentru proiecte a vorbit guvernamental Márkus László, contra lor justhlistul Bathányi Tivadar.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Școalele românești din Brașov

Plecarea dlui Andrei Bârseanu constituie o pierdere foarte simțitoare pentru școalele românești din Brașov. Va trebui încă multă vreme până când ele vor putea să atragă o personalitate de valoarea dlui Bârseanu. Înăurirea foarte însemnată a acestor școale, cele mai importante din câte avem, asupra formării spiritului public dela noi o arată și numărul elevilor. În anul școlar trecut (1910/11) numărul lor total s'a ridicat la 1245 (cu elevii școlilor primare împreună), o populație școlară care fără cum probabil nu se găsește în niciunul din centrele noastre.

Instituția de căpetenie rămâne firesc tot liceul cu ai săi 310 școlari, la cari s'adaogă 82 de elevi ai gimnaziului real (școala reală) și 112 elevi la școala comercială, total un număr de 504 elevi de școală secundară. Pentru noi Brașovul este deci una din pepinierile principale care produc și alimentează clasa noastră cărturărească.

Cele două anuare din Brașov ne dau o icoană amănunțită și largă a acestor școale. E un obicei vechiu și bun ca volumele acestea să aibă ca introducere și câte o lucrare două, roade ale activității științifice — prea sărace — a corpului didac-

de cătră teritorul domnului muntean Vlaicu care stabili hotarul între satele Aciliu și Tilișca, prietatea lui Ioan Tompa, comitele munților delenești, Vlaicu intră cu oaste în Ardeal și făcu în cenușe Talmaciul (1367). Expediția răsbunare a lui Ludovic din toamna anului 1366 s'a terminat cu înfrângerea oștirii ungurești care a fost măcelărită, ea și a lui Carol Robert în 1330. În urma acesteia Ludovic a încheiat cu Vladislav o pace favorabilă pentru Români. Domnul muntean a rămas mai departe în posesiunea banatului de Severin și a ducatului de Făgăraș; în schimb îngădui liberul ezercitiu al religiei catolice în Țara Românească, unde înființat la 1377 episcopia catolică de Severin, iar la 1381 sau 1382 cea de Argeș, ambele de scurtă durată (pag. 57).

Și următorii lui Vlaicu Vodă stăpâniră Țara Oltului, la care se mai adause sub Mircea cel bătrân, dela 1385 înainte, și ținutul Arnașului.

Politica regilor ungari era, după cum mărturisește însuș regele Matia, să câștige alianța Domnilor români contra Turcilor; de aceea le asigurau teritorii în cuprinsul Ardealului, unde să se poată adăposti la caz că ar fi detronați și alungați de Turci. Vestitul istoriograf și episcop din secolul XVI, Francisc Forgách scrie, că regii ungari, spre a putea să țină în frâu cele 2 țări românești, Moldova și Muntenia „creșteau în curtea lor mai mulți fii și rudeni de domni. numiți voievozi și dintre aceștia alegeau și trimiteau pe ceice aveau să urmeze voevozilor răposați, ori dacă le venia la socoteală, tot dintre dânșii trimiteau pe ceice trebuiau să ia seama domnesc dela voevozii, cari erau încă în viață.”

Tricolorul.

— *Un comunicat oficios și o scrisoare.* —

Înainte cu vre-o două luni, ziarul nostru a adus la cunoștința obștei românești că ministrul de interne contele Khuen-Héderváry a adresat jandarmeriei un ordin „intim” cu privire la culorile noastre naționale. În acest ordin „intim” se spunea că „tricolorul făcând parte din portul național al poporului românesc, intervenția autorităților e la loc numai în cazurile când se învederează intențiile de demonstrație...”

Am atras numai decât atenția clubului nostru parlamentar asupra acestui ordin, rugându-l să provoace, prin o interpelare, declarații categorice din partea dlui ministru de interne.

Rugămintea noastră a fost însă zădărnice. Și am văzut apoi cum goana după tricolor continuă cu toată violența sa obișnuită. Acum, se pare că și ministrul de interne, văzând nepăsarea noastră, a revenit asupra ordinului său — revocându-l. Comunicatul oficios dela vale nu poate să aibă altă însemnătate. Iată ce spune anume „M. Táv. Iroda”:

„Indrumătorii mișcării naționaliste de decenii încoace propagă și popularizează purtarea culorilor naționale a României (!) la poporul român din Ungaria în formă de cocarde și panglici la pălării, haine și altele. Pentru a lega mâinile autorităților ungurești stăruiau mereu asupra împrejurării că și culorile vechei Transilvanii prezintă aceeași combinație a culorilor roșu-galben-văniat. Guvernele ungurești în repetite rânduri au oprit, prin ordinațiuni ministeriale, purtarea culorilor României, sprijinindu-se pe legea XXI din 1848 care stabilește pentru toți supușii din țările de sub coroana sfântului Ștefan culorile naționale ungurești și emblema țării.

Cu toate aceste, agitatorii (!) români au urmat jocul lor perfid și ostil cu culorile României, provocând în multe cazuri intervenția autorităților cari au condamnat pe contravenienți la pedepse de închisoare până la 15 zile și amenzi în bani până la 200 cor.

(1541—1559), 14. Gavriil Majláth (1559—1566), 15. Gașpar Békes (1566—1573) și 16. Mihai Vi-teazul (1599—1601).

Despre fiecare din acești stăpâni români ai Țării Oltului se găsesc în lucrarea părintelui Buna amănunte interesante și instructive. În legătură cu stabilirea acestei serii se mai ating și alte chestiuni, se arată 2 falsificări de documente, comise din partea contelui Iosif Kemény, doc. din 1231 și scrisoarea regelui Matia din 17 Noem-vrie 1484, în care se cuprind injurioasele cuvinte: „Valachi nec ad libertatem nati, nec ad libertatem vocati.” Păr. Buna arată, că regele Matia „fie amintit spre onoarea lui ca viță de Român”, nici odată n'a scris aceste cuvinte, căci menționata scrisoare „este o simplă făuritură a contelui Iosif Kemény, care a născocit-o înainte de 1848, ca să justifice tot disprețul și toată ura, cu care se purtau domnii de pământ calvini față de chestiunea liberării Românilor din iobăgie.”

Indemnăm pe toți ceice se interesează de activitatea literară-istorică a părintelui Buna, să-și procure și acest studiu postum, în care vor găsi o lectură sănătoasă și edificatoare. (Se poate procura dela d. Iacob Domsia din Blaj cu 3 cor. 20 fil. exemplarul).

Guvernul de azi, în urma intervenției Românilor moderați (!), a adresat jandarmeriei un ordin intim, îndrumându-o ca acolo unde locul și împrejurările nu dovedesc că purtarea culorilor României se face cu intenții de demonstrație, să interpreteze legea în mod mai liberal și să nu pornească fără rezervă acțiune publică împotriva purtătorilor culorilor.

Se pare însă că Românii ultraiști veau să abuzeze de această măsură conciliantă excepțională a guvernului, pentru că de câte ori vre-unul dintre cei cari poartă culorile României este pedepsit — fac sgomot asurzitor. În fața acestor stări, fărurile competente declară că atât legea citată cât și ordinațiunile ministeriale publicate în această chestiune în 1874 și 1885 sunt și azi valide și autoritățile ungurești au datoria să aplice față de cei cari demonstrează cu culorile României cele mai severe măsuri de retorsiune”.

Oare nici după acest comunicat nu va ținea clubul deputaților noștri de cuviință să ceară, în Cameră, lămuriri dela ministrul nostru de interne?

În numărul 134, dela 2 Iulie, a „Tribunei” s'a publicat o corespondență din Aiud în care se vestește o nouă goană a jandarmilor împotriva tricolorului nostru și ni-se comunicau câteva cazuri de o brutalitate extremă. În această corespondență, informatorul nostru spunea că goana aceasta s'a pornit la ordinul prefectului Albei-de-jos, Szász József.

D. prefect ne trimite azi următoarea scrisoare:

On. Red. „Tribuna”

Arad.

Făcându-se în corespondența „Mari brutalități jandarmerești în Aiud”, publicată în numărul 134 dela 2 Iulie c. a „Tribunei”, pomenire și de numele meu, vă aduc la cunoștință — rugându-Vă să dați comunicatul meu publicității — că tot ce se referă la persoana și dispozițiile mele ca prefect sunt din cuvânt în cuvânt minciuni lipsite de ori ce temei și născociri tendențioase. Eu n'am luat astfel de dispoziții, cari nu sunt de competența mea, nici acum, dar nici când eram vice-comite și subprefect (fisolgăbirău), când adică aveam dreptul să iau astfel de măsuri polițienești, — fiindcă n'am văzut și n'am crezut că ar fi necesare.

În ce privește tonul violent al autorului corespondenței, ton care reoglindează fidel gustul autorului, n'am nici o observare. Mulți membri români respectabili ai vieții noastre publice și-au spus părerea: indignarea.

Vă rog să binevoiți a publica aceste rânduri de desmintire.

Primiți, vă rog, etc....

(ss) Szász József,
prefect.

Am publicat întocmai scrisoarea dlui prefect, pentru că nu-i putem contesta nimănui dreptul de a se apăra. Ne permitem însă a face câteva observații scurte: în desmintirea sa, d. prefect spune numai că sunt „minciuni și născociri tendențioase” cele ce se referă la persoana d-sale. În mod tacit recunoaște, însă, că faptele cari au servit informatorului nostru ca temei la scrierea corespondenței sunt adevărate: jandarmeria din comitatul d-sale într'adevăr a săvârșit brutalități desvelite de autorul corespondenței.

Dacă d. prefect n'a găsit necesar să

Am cetit cu interes și cu plăcere cele date referitoare la activitatea ar-romane în Dacia”. Înainte de a ar-șă meritele dlui N. Sulică, autorul trebuie să-i adresăm și o muștrare. titul și pregătirea, la noi mai ales, nu s'atituese numai un privilegiu rar, ci un o datorie, datoria de a munci și de a bogăți viața noastră științifică atât aracă. Prin lucrările sale mai vechi, Sulică s'a dovedit un bun popularizator științific și, după asemenea puturi, am fost în drept să așteptăm mult decât ne-a dat.

În lucrarea sa despre activitatea ar-romane regăsim aceleași calități: simplitate și înlesnire în stil și un dar înăsu-nu numai de a sloveni inscripțiile arce — știință aridă — ci de a turna arce în interpretarea lor, de a învia arcul mort și încremenit pe pietre risi-ve, popularizând cunoașterea lor și dra-rea pentru ele. Cunoștințele sale de heologie și de epigrafie, l'ar califica de e da poate nu numai câte un essay, ci lucrări serioase și sistematice despre omizarea romană a Daciei. Ii suntem a multămitori și pentru lucrarea din ar care am dori să fie numai un avans. d dori cel mult să elimineze, unele din mele de limbă cam străine și învechite cari le întâlnim în lectura ușoară și gătoare a stilului său.

Proape aceleași calități de stil disting onferența dlui profesor Chelariu, des- Darwin și darwinism. D-sa știe, de-a-menea, să popularizeze în mod clar și or. lepădând orice lest științific inutil.

În anuarul școalelor comerciale gă- o lucrare: „Contabilitatea la societă- comerciale” de d. profesor I. C. Panțu. avântul crescând al chestiunilor și pre- pârărilor noastre economice ea va fi pri- a de sigur cu recunoștință, mai ales oștii d-sale elevi cari toți laudă spiri- său conștient și exact.

Aceste motive și intrigi politice sunt călăuzi- e și în diferitele schimbări, ce se succedea- ză stăpânirea Țării Oltului și cari se găsesc ate cu multe amănunte în discursul părinte- Buna până la anul 1713. Până la Mihai Vi- ul avem o serie de 16 domni români ca stă- ai Țării Oltului, cu mici întreruperi ca cea anul 1462, când Matia dăruie Făgărașul lui Geréb din Ungaria, dela 1483—1503, când aruit Sașilor, dela 1505—1520, când il stă- a în numele lui Ioan Bornemisza viteazul Tomori și dela 1585—1598 trecând din mână nă în diferite vlăstare ale familiei Báthory, scriată cu familia lui Ștefan Majláth, viță de român, a cărui fată Margareta se căsătorie cu reiu Báthory de Somlyo.

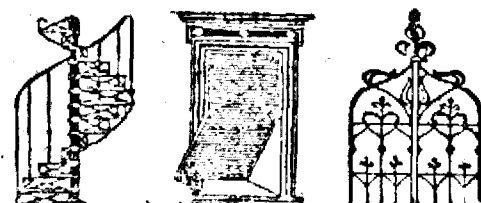
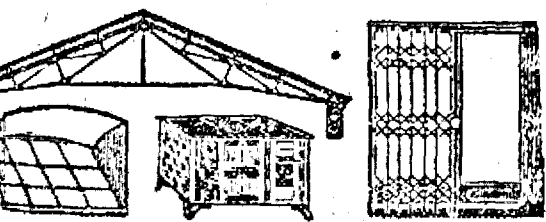
eria domnilor români, stăpâni ai Țării Oltu- după 1. Radu Negru și 2. Vlaicu Vodă e ur- area: 3. Radu I (1382—1385) 4. Mircea cel an (1385—1418), 5. Mihail I (1418—20), 6. II (1490—1431), 7. Vlad II Dracul 1—1446), 8. Vladislav II (1446—1456), 9. III Tepeș (1456—1462), 10. Dan la 1460, driste (până la 1483), 12. Ioan Corvinul 3—1505), 13. Ștefan Majláth (1527—1541), duva lui Ana sora lui Toma Nádasdy

Szántó Dezső Nagyvárad Szt. János-u. 25.

lăcatuși pentru edificii.

Telefon 491. ————— Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din — Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. —

dea astfel de ordine nici acum, nici înainte când era vice-comite și subprefect, cum de n'a găsit și nu găsește necesar să dea ordine să nu se mai continue volnicile jandarmerești cari poate nicăiri nu sunt mai dese și mai brutale decât chiar pe teritoriul comitatului d-sale? Ajunge să invocăm numai *Telna*, unde au fost omorâți doi tineri români, și *Ocna-Sibiului*, unde a fost legat în lanțuri un avocat român, fiindcă îndrăsnise să-și facă datoria luând apărarea unei doamne din România luată la goană de jandarmi.

Pus în fruntea unui comitat locuit aproape exclusiv de Români, nu e mai puțin vinovat când prin tăcerea sa aprobătoare îngăduie volnicile ce le săvârșesc jandarmii împotriva unor cetățeni pașnici, — decât ar fi când la ordinele d-sale s'ar săvârși aceste volnicii.

Nepăsarea față de suferințele ce le îndură mii de cetățeni puși sub ocrotirea sa administrativă nu poate să fie un titlu de mândrie nici chiar în Ungaria noastră... nenorocită.

Știri din Bucovina.

Traduceri din literatura română. — Cel mai distins elev al dlui Pușcariu. — Iubileul unui calendar. — Un nou jurnal politic.

Cernăuți, 26 Iulie.

Comorile tinerei dar viguroasei literaturi române sunt foarte puțin cunoscute de străinii cari se informează despre noi din cutare roman scris de alde Bronciner, sau de cine știe ce foileton german sau francez al vreunui ovreiaș înăcrit. De aceea orice traducere bună din literatura noastră, făcută într-o limbă universală, ne aduce un mare folos moral în ochii lumii străine. Trebuie numai ca traducătorul pe lângă cunoașterea la perfecție a limbei românești și a celei străine, să aibă și un fin simț literar ca să știe alege mărgăritarele din pleavă.

Dșoara E. Borcea prin traduceri d-sale publicate la „Reclam”, apoi dnele Mite Kremnitz și Lia Hârsu au adus neprețuite servicii literaturii noastre, iar acum vine profesorul universitar pentru limbile orientale dl Dr. S. O. Isopescu din Cernăuți, care publică de multă vreme în foiletonul ziarului „Bukowinaer Volksblatt” admirabile traduceri germane din literatura noastră. Bucățile sunt bine alese, spiritul limbei noastre bine pătruns, numai păcat că dl Isopescu localizează unele povestiri în cari întimpină greutăți la redarea cuvintelor dialectale românești, prin cari respectivul autor a voit să ne caracterizeze unele personaje dintr-o anumită provincie. Ar fi foarte nimerit dacă și aceste traduceri ar apare în editura librăriei „Reclam” din Lipsca, luând în considerare mai ales extraordinarul talent de răspândire a cărților le cătră numita librărie.

In Nr. ultim al revistei „Junimea literară” din Cernăuți dl prof. univ. S. Pușcariu scrie o foarte frumoasă dare de seamă lespre ultimele reprezentări teatrale ale trupei Liciu și Nottara în Bucovina, și într'un loc observă cu multă finețe și amărăciune că va trece încă multă vreme până ce reduta culturai și influenței germane din Bucovina va fi definitiv cucerită de tânără cultură românească. Cu tot entuziasmul ce domina în teatru pe timpul reprezentărilor, publicul românesc cult dela sate și dela orașe vorbea în pauze nemțește, ba — scrie dl Pușcariu — și cel mai distins elev al d-sale conversa cu o domnișoară în limba statului. Nu știu cine-i acel distins elev, căci dl Pușcariu are mai mulți elevi distinși, dar respectivul domn va simți în toată viața lui această aspră dojană a profesorului său desiluzionat. Și, Doamne, câți Români bucovineni nu întrebuințează exclusiv limba germană

în familie și în viața publică! Avem inspectori școlari români pentru fiecare district și un inspector general în consiliul școlar al țării, și cu toate aceste învățătorii poartă corespondența oficială în limba germană. Preoții nu se lasă nici ei mai pe jos de învățători, ci scriu și vorbesc nemțește când pot, ba cele mai multe familii preoțești sunt adevărate asiluri ale limbei germane. Anul trecut murise un inginer tânăr, un fiu de preot bucovinean, și maica lui crezând că face un bine, a dăruit unei societăți studentești toate poeziile fiului ei scrise în... limba germană. Dacă și pentru exprimarea celor mai delicate sentimente și gândiri Bucovinenii își aleg limba germană, ce să ne mai mirăm de ei când o întrebuințează și cu alte ocazii mai puțin poetice? In familiile unor deputați cu soții străine se vorbește exclusiv limba germană. Directorul unui liceu românesc, are un nume așa de frumos și de poetic Bujor, pe fiul său însă care-i membru al unei societăți studentești germane, îl chiamă... *Franz Bujor!* Presa ar fi chemată să biciuiască aceste apucături monstruoase, dar ea are altă ceva de lucru, și apoi sunt atâtea intrigi, atâtea clici și legături familiare, încât îți trebuie un adevărat curaj să tai acest nod gordian. Datoria dlui Pușcariu e să iee din când în când biciul și să-i croiască pe cei vinovați, ca doar se vor desmeteci odată.

In anul 1912 se împlinesc 25 de ani de când apare „Calendarul poporului bucovinean”. La noi în țară nu i-se dă nici o deosebită importanță acestui fapt, cu toate că acest calendar modest, redactat cu o deosebită diligență și dragoste de dl Eugen Neșciuc a fost aproape unica lectură sănătoasă a poporului de jos, iar într-o vreme când nu aveam revistă literară, „Calendarul poporului bucovinean” a fost acela care aducea preoților și învățătorilor dela sate și ceva literatură originală sau copiată de prin cărți străine. Calendarul acesta e singura carte așteptată de popor cu dragoste și nerăbdare și cetită de dânsul din scoară în scoară. Toți țărani noștri cărturari cari pleacă de nevoie la America, își iau cu sine pe lângă o cărtică de rugăciuni și acest calendar plin de povești, de sfaturi și de cântece, cari le mai astâmpără jalea și dorul de casă. Faptul acesta ar trebui să fie un îndemn pentru conducătorii „Societății pentru cultură” de a se îngriji ei de un calendar, de a-l serie și a-l ilustra mai bine, convinși fiind că prin o redactare cât mai bună a acestei publicații, contribuiesc la cultivarea și educarea poporului nostru. Sperăm că scriitorii bucovineni — mulți puțini câți sunt — vor aduce prinosul lor de muncă contribuind cu acest prilej la împodobirea unei publicații, a cărei existență de 25 ani merită să fie serbată.

Apariția unui nou jurnal politic nu-i ceva neobicinuit pentru bucovinenii noștri deprinși cu schimbarea titlurilor la jurnalele noastre. Ziarul care va apare probabil în decursul lunei August va fi intitulat „Gazeta Bucovinei” și e o urmare a jurnalului cu același nume de pe la 1893 când dl G. Bogdan-Duică ne învăța și puțină gazetărie. Redactorul și întemeietorul actualului jurnal va fi dl Dr. A. Comoroșan, care a împărțit de cu bună vreme în țară programul noii „Gazete a Bucovinei”. Dacă acest ziar n'ar prezenta ceva neobicinuit în jurnalistica bucovineană, nu i-am releva apropiata apariție, așa însă prin faptul că dl Dr. Comoroșan e și redactor și editor și redactor responsabil, adică d-sa va lua singur sub iscălitura proprie deplina răspundere înaintea justiției și a opiniei publice pentru cele ce vor fi scrise în jurnal, e de așteptat un mare progres în asanarea unor apucături caracteristice din presa noastră, și nu vom avea de cetit atâtea insulte personale ca până acuma. Dl Comoroșan umblă de vre-o două luni prin Bucovina după abonați platnici, pentru ca să asigure existența ziarului pe un rînd de ani înainte. Suntem curioși să vedem cum își va desvolta dl Comoroșan programul d-sale; deocamdată îi dorim din toată inima să aibă noroc cu jurnalul acesta și să-i succedă a asana măcar în câțva unele moravuri stricăcioase.

Correspondent.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte

Istoria lui Mihai Viteazul după scrisori contemporane.

De N. Iorga.

Vălenii, 12 Iulie v.

Caracterul nou și tragic cu care se începe domnia lui Mihai Viteazul se datorește și împrejurărilor în cari s'a început și încheiat domnia lui. Înainte de el fusese o anume problemă turcească, care cu el s'a încheiat căci sultanul multimea ca țările subjugate să recunoască preamia turcească. La 1526 însă Sohnan împărăției turcești până unde se întindea enta imperiului otoman înainte de asta, încunjurându-l cu noi provincii înspre miază noapte iar Moldova voia deadreptul să o topească împărăția turcească, trecând hotarele dinspre pus până la Viena.

In acest sultan găsim ultimul punct de înclătărire a imperiului turcesc — care de acum înainte începe să decadă. Vina o poartă mai mult cauze, apoi regimul vizirilor cari demoralizau armata. Trupele turcești chiar nu mai luptau conduse de un anume ideal, ci de dragul prăzii al banului, căci nu mai erau formate din ienice — copii de creștini — ci din tot felul de derbede și pungăși adunați de prin Asia mică și piețele Tarigradului. Armata, firește, era tot atât strălucitoare, însă compusă din elemente atât eterogene, îi lipsea însuflețirea și era lașă. Aceasta era adevărata stare a armatei turcești în vremea lui Mihai Viteazul.

Profitând de aceste simptome de disoluție a armatei turcești, se alcătuește pe la jumătatea veacului al XVI-lea o Ligă creștină pentru izbăvirea Turcii din Europa; dar după cât se vede Turcii nu s'au prea sinchisit nici de această opintire a creștinilor grandomani cari amânau an an înfăptuirea scopului ce-și propuseseră. În fruntea acestei Ligi era Papa care visa cucerirea printră schismaticii ortodoxi — Români și Slavii din răsărit; dar mai era și un alt degențat — Rudolf, împăratul Austriei — care-i ardea să se pună în fruntea oștirilor. Înainte de toate însă trebuiau să se pună în înțelegere cu țările băștinașe ale imperiului Otoman fără ajutorul cărora nu se putea susține o campanie și așa s'a început o întrecere între cei doi pentru a-și câștiga prietenii. Papa își trimitea emisarii cari demnau populația la revoltă, punând în vedere zultatele răscobile și făgăduind ajutoare. Pentru ca să poată cineva rezista acestor ispite trebuia să fie prea fricos, și cum să întâmplă întotdeauna, că se mișcă mai întâi vanitoșii — căci vitejii se socotesc multă vreme, până se pornesc — a ieșit cel dintâi Sigismund Báthory; om de vanitate extraordinară și ambiții de mare luptător, înrudit cu Zapolia; care pornește contra Turcilor cu aerul că în câteva zile o să-i treacă în Asia mică. Pe drum însă se isbește de cetatea Timișorii pe care n'o poate lua, și desiluzionat se întoarce și pleacă în străinătate, unde credea să găsească mai multă înțelegere pentru talentul său de mare strateg.

In vremea aceasta — întocmai ca și a lui Aron Vodă — începe cariera lui Mihai Viteazul; la anul 1594 când bate pe Turci în București. Această ridicare a lui Mihai contra Turcilor — prin faptul că a dat prilej norodului să răsufle o clipă liber — are o deosebită însemnătate pentru deschiderea unei ere noi de viață și dezvoltare proprie. La 1505 vine Pașa Sinan ca să răsbune Turcii tăiați la București, dar la Călugăreni e zăpsit de Mihai care-l zdrobește și se retrage apoi în munți, așteptând un ajutor căci se simțea spre slab ca să înceapă lupta abea isprăvită și în care era încredințat că biruise. Despre luarea Giurgiului nu avem nici o scrisoare dela Mihai, căci el vorbește tocmai mai târziu, dar avem două scrisori dela Vodă Aron, cea dintâi datată la 5 Martie 1594 și adresată hatmanului Zamoitzky în care spune că, nu dă iscoade Tătarilor, iar a doua tot cătră el, din 15 Februarie

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, — — de primul rang. — ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interiorul acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

un raport despre infringerea acestora — în aceeași vreme un ajutor „pe seama țării” și un adevărat zid pentru creștinătate”. Din scrisorile acestea vedem că e același ton ca și în scrisorile de Ștefan cel Mare a cărui tradiție încă se păstrează încă.

După Aron Vodă urmează Ștefan Răzvan spunea că e fecior de domn — și pe acesta, după el, Mihai ajutor în Muntenia — Polonii îl întronizează punând domn la Iași pe boierul Irișan sau fără trecut și fără legături de sânge cu țările domnești, care a stăpânit totuși o vreme, care denotă o mare demoralizare a spiritului și de pe aceea vreme. Răzvan prinde de vechea boierii răsărâțiți îl așteaptă la graniță și scrisoarea din 15 Octombrie ne lasă o notă de ironie și subțire inteligență la adresa lui: „eu petrec în treburile țării”... „iar de la graniță pentru Turci” e bine, iar de-înainte de mine „să mă lăsați în pace că mă înșeu eu de mine”. Scrisoarea aceasta ne aduce în gând de una a lui Vodă Ion Sandu Sturdza din zilele noastre de decadentă, care poartă leatul și are aceeași notă caracteristică.

La Ieremia avem o scrisoare către Zamotitzky din anul 1601 în care descrie moartea lui Mihai și o scurtă vreme stăpânise Ardealul.

În toată splendoarea ei se oglindește personalitatea voivodului Mihai în memorialul lui Rudolph după infringerea Turcilor — din care ni-se vede câteva părți mai alese.

În 1598 Mihai nu mai avea nimic de a face cu țara și trece să cucerească Ardealul, îndemnat mai ales de negocierile lui Andrei Báthory care plănuia să vândă țara Turcilor, și nici de-înainte de pofta de expansiune sau ademenit de de a fi domn al tuturor Românilor. Trece în Buceu și pe la Sibiu și la Șelimbăr zdrobind armata ardeleană. Ștefan Báthory e omorât și când îi aduc capul înaintea lui Mihai, el, cu o suspină îngândurată „bietul popa” și-l aruncă cu cinește domnească, în mormânt de nor petrecându-l singur în drumul din urmă și prin aceasta cea mai strălucită dovadă de eroism al unui popor, în fața Ungurilor cari îl răsplătesc, l-au omorât mișelește și trupul lui îl aruncă peste un hoit de cal.

În scurtă vreme stăpânire de câteva luni în Ardeal a fost cel mai drept domn și nu s'a folosit de cuceritorii, de biruința aceasta drept mijloc de a stăpâni biruri ei a stăpânit în liniște și când — îndemnat de necesitatea politică din 1600 să cucerească Moldova.

În lipsa lui Ungurii se rescoala — nu din cauza împilării — ci a antagonismului de rasă, nu puteau suferi ca un valah să stăpânească Ardeal. La anul acesta se trezește pentru întâia oară seculară a acestor două popoare și tot la anul acesta cade și deșteptarea popoarelor la conștiința națională. E învins la Miraslău, după care și, cu oameni puțini și suferind cumplit, ea cade în mâinile lui Rudolf.

În scrisoarea lui Mihai adresată acestuia, se vede marea credință față de împăratul, care și întunecat totuși credința în sine însuși. În această însă nu și-a găsit dreapta răs-

Scrisori din Alpi.

Aniversarea luptei dela Sempach. — Teatrul din Morschach. — Vizita lui Zeppelin. — Serile la lac.

Lucerna, 26 Iulie 1911.

Ce oameni vrednici sunt elvețienii aceștia. În tâmplarea m'a făcut să intru în casa unui țăran elvețian, când după două ceasuri de rătăcire în arșița soarelui — pe coasta unui munte pietros — fără proviant, am ajuns la un adăpost unde puteam căpăta și ceva de îmbucut. Odaia răcoroasă ne dase o nouă viață și primirea prietenească ne făcu să uităm oboseala. La casă nu era decât un moșneag, cu ochii mici, vineți, vorbăreț, ras la mustăți și roșu ca un rac. După ce ne dase de mâncat începu să ne povestească câți au mai poșit acolo în anul acesta, în celălalt an și așa mai departe. Pe toți îi ținea minte și știa de unde veniau.

Avea la casă două jurnale abonate, în odaile luminoase se găsea o bibliotecă cu cărți bisericesti și istorice; vorbea trei limbi, gospodărie model și era membru la două cooperative. Și era doar dintre cei săraci. Pereteii odăilor de lemn erau acoperiți în tot locul cu tablouri istorice. Jurământul de pe Rütli, Răzbunarea lui Tell sau lupta de la Sempach, alătura de imnul elvețian toate erau încadrate frumos, iar deasupra lor ațârnau puștile familiei dela cele cu cremene, până la cele cu repetiție. Pentru că în Elveția toți au puști dela băiatul din școală, până la moșneag și nu arareori vezi la concursurile lor de tir, îndrăgite și precizionate, ca și tinerii soldați eliberați. Pe lângă exercițiile de gimnastică, elevii școlilor au și exerciții cu arma și îmbrăcați în uniformele lor, cu pușca pe umăr, fac impresia celei mai disciplinate infanterii. Cu aceste exerciții pe lângă sădirea simțului de disciplină și curaj, li-se dezvoltă patriotismul și fie elvețianul neamț, francez sau italian în aceeași măsură își iubesc patria.

O dovadă a acestui patriotism a fost și aniversarea luptei dela Sempach. În fiecare an în ziua de 10 Iulie, să înșiră pe stradele orașelor un minunat convoi de luptători, în hainele și armatura de prin veacul al 14-lea, cu animale încărcate cu proviant și cu gorniști cari întonează răsunătoare cântece cari abia rășbat din mărețul cântec al mulțimii, ce merge alătura cu ei. Un fior de adâncă emoție te cuprinde, când vezi mulțimea aceea imensă iubind. Și noi avem zile de glorie, dar nouă nu ne este iertat să le sărbătorim. În fiecare an prin case sau școli să povestește de eroismul străbunilor, cari într'un avânt de bărbăție au scuturat jugul robiei rușinoase, iar la teatre se joacă scene din acele vremuri, cari au un colorit pur elvețian.

Dar nu numai la aniversări am văzut acest prinos de patriotism. Pentru popor sunt făcute în anumite locuri teatre în liber, cu arene de luptă sau tragere la țintă. O astfel de arenă națională e și la „Morschach”, deasupra lacului celor patru cantoane, unde în fiecare an se dau pentru popor piese naționale elvețiene. Anul acesta se joacă opera populară „Marignano”, de Weigand, în care se tratează dragostea și peripețiile unui flăcău în lupta dela Marignano. Reprezentațiile se dau anume în Dumineci, pentru ca să poată lua parte cât de mult popor și în lunile de vară acest sătuleț constituie un adevărat loc de pelerinaj.

E un obicei al genialului inventator Zeppelin, ca primele încercări ce le face cu baloanele lui nouă construite, să le facă în drumul spre Lucerna, pentru frumusețea acestor locuri. Deși cei din Lucerna nu sunt străini față de aceste excursii aeronautice, pentru că și ei au două baloane dirigeabile, cari în fiecare zi fac voiajuri deasupra lacului, totuși vestea venirii lui Zeppelin a fost primită cu multă bucurie. Din ceasurile dimineții, coperișele și balcoanele caselor erau pline de curioși nerăbdători. Pe la zece ore, câteva salve de chinsoare date pe un deal, anunță ivirea balonului lui Zeppelin pe orizont și nu peste mult de pe coama unei păduri se ivi corpul uriașului balon „Schwaben”.

Balonul, care are patru propeleri, ține între ei o gondolă lungăreață și comodă pentru pasageri, cari la uralele pământurilor fluturau necontenit batistele lor. La capătul dinainte al gondolei Zeppelin flutura bereta lui albă, recunoscută de

toți. Popas n'a făcut balonul, deși să luase toate pregătirile, ci după un mare încunjur al lacului se pierdu pe după coastele păduroase.

Cu toate că suntem la adăpostul munților, căldurile zilelor din urmă, cari au băntuit prin toate țările ne-a apucat și pe noi și ziua întregă suntem siliți să o petrecem în răcoarea odăilor întunecate. În schimb seara nimic nu ne mai poate opri și bogat cu sărac toți ne stringem pe cheul lacului să sorbim binecuvântata răcoare.

Și e atâta splendoare în aceste nopți de vară.

Îndată ce din pânza întunecată a amurgului, încep să pătrundă sfioasele scelipiri de stele, de pe terasele mărețelor hoteluri, rășbat acordurile unei muzici dulcege și plină de melancolie. Luminele dela port șerpuesc în oglinda jucăușă a apei și până în umbrele de păduri nu vezi decât multicolorile lampioane ale băreilor ce înaintază domol pe apă. Mai ales serile venetiene sunt de un farmec neîntrecut. Și sunt multe de acestea, pentru că aici în Elveția se prăznuiește toate sărbătorile națiunilor mari. Astfel de pîdă aniversarea războiului de independență al Statelor-Unite, sau asediarea Bastiliei din 14 Iulie. Aceasta din urmă a avut o deosebită înfățișare. Pe la ferestrele și coperișele palatelor stau înșiruite ca mărgelile micile lămpi electrice, în lac mori de vânt, de apă sau corăbii făcute din aceste lămpi, împreună cu focurile de artificii de pe vapoare, sau piscuri înalte de munți sunt de o frumusețe răpitoare.

Trăiești clipe bogate în emoții și serbătorești ivirea unui mai fericit crâmpel de viață. Sufletul tău trece pare-că printr'o primenire atât de așteptată, idealurile uitate îți par mai apropiate, nu mai cunoști resemnare, farmecele visurilor te împresoară, te bucuri de viață, pentru că trăiești ca om.

Coresp.

Povestiri de femei.

Micii eroi.

O mare gazetă din străinătate a publicat zilele acestea o noutate foarte înduioșătoare, însoțită de o listă de colectă, la care a grăbit să se înscrie, un mare număr de ajutoare.

Era vorba de un act de eroism a doi copilași, fiii unui păzitor de far de pe coastele Britaniei, în Franța.

Sărmanul om, orbit de obositoarea-i meserie, căzu la pat, într'o bună dimineață, foarte grav bolnav.

În zadar fură toate ajutoarele date de biata lui nevastă care încodise toate mijloacele de scăpare, din mica farmacie a farului, răsfoind desperată, manualul de medicină populară, singurul lor sfetnic și ajutor, în depărtata și izolata lor singurătate, la marginea oceanului.

Spre seară nefericitul paznic intrase în agonie. Dar lumina farului trebuia întreținută, fiindcă în Morbihau unde era farul se află una din cele mai prăpăstioase și mai amenințătoare coaste. Și o noapte de întunecare ar fi costat poate zeci și zeci de vieți de pe vapoarele ce treceau zilnic prin părțile acelea. Desnădăduită și uluită sărmana femeie, aleargă și aprinde lumina, dar reflectorul nu se învârtea. În răul subit ce-l abătuse la pământ în aceeași dimineață, paznicul uitase să aranjeze mașinăriile globului de cristal. Ce să facă? Nenorocita femeie se sbătea desperată, cine să-i arate ceea ce era de făcut. Jos în odăita lor, soțul ei se lupta cu moartea. Oceanul clocotea și cale de zece kilometri nu se găsea suflet de om. În durerea ei cumplită însă, iată că apare la scară cel mai mare din copilași, un băiețel de unsprezece ani — el urcase treptele într'o fugă și găfâind venise într'un suflet să ajute mamei. Nu e nimic, dacă șuruburile erau închise, va face el slujba motorului. Și iluminat de însufletirea care-i strecurase în inimă o rază de bucurie că poate folosi și el cu ceva, în ceasurile acelea de grea cumpănă, bravul copil, începu să învârtească cu mâinile lui slăbuțe globul năvălos de cristal. Și reflectorul oscilând, lumina lămpii roșiatice, își trimetea liniștită razele străbătătoare și mântuitoare, departe pe întinsul oceanului turburat ce răgea infundat, voind par'că să sfideze infima creatură, sufletul acela micuț ce încerca cu așa dumnezeesc curaj, să lupte împotriva suprapământescii lui puteri. Inimosului copil îi veni într'ajutor și frățiorul lui mai mic și noaptea întregă, în gemetele furtive ale celor doi copilași învârtiră fără odihnă reflectorul farului, sublimi de devotament și curaj.

A doua zi tatăl lor era mort și ei trebuiră să-l vegheze până ce biata mamă se duse să dea de știre la oraș.

Aviz abonaților.

Abonații noștri cari nu și-au învârtit încă abonamentul pe semestrul al II-lea al acestui curent sunt rugați să bineroviască și să nu li-se întrerupă expedierea ziarului.

Căsimența sunt rugați toți abonații să în întârziere cu plata abonamentului să grăbiască cu achitarea sumelor ce le toresc, ca să nu fim siliți a întrerupe expedierea ziarului pe adresa lor.

Preț modest, care nu vă costă nici o oboară, dar administrația ziarului nostru poate fi foarte folositoare. Ziarul nostru roagă pe onorabilii abonați să cerere preturilor curente sau la cerere sau cumpărare să se provoace că firma la cetăț în ziarul Tribuna din Arad

Noi cei ce trăim în vârtoarea orașelor, cu tot noianul de mizerii acute împrejurul cărora ne învârtim zilnic, impietriți la suflete cum suntem cu greu mai putem pătrunde, să ne dăm seama de toată sublima măreție a unor asemenea acte. Și nu mă îndoiesc că sute de cetitori își vor fi petrecut privirile grăbite peste noutatea aceasta, fără altă surprindere decât cuvenita atenție de a ajunge la capătul informației.

Cu toate acestea, unul din aceste simple fapte diverse, așa neimportant cum vrea să treacă, glăsuiește mai mult decât toate tiradele pline de efect ale vreunui oarecare volum proaspăt eșit, cu ultimul roman la modă, admirat pe la vitrinele marilor librării, sau pretentios expus pe măsuțele noastre de lectură.

Ce înțelesuri adânci cu câtă putere de adevăr și ce ușoară deslegare de teme filozofice, în înșirarea simplă a câte unui fapt ce încheagă subiectele unor informații, cu o crudă ironie destinate să slujească de aliment senzational, marei mase, ce le iaghite cu lăcomia cu care ai mânca niște bucate deosebite.

Dar las la o parte marea majoritate a lectorilor îmbuibți de știri senzationale și scuturindu-mă nițel de apăsătoare indiferență, singura dispoziție sufletească ce mai prisosește orașenilor, pentru ceea ce nu privește egoismul lor de oameni nesătui, mă alătur celor câțiva ce s'au grăbit să răsplătească așa de marinimos, pe micii eroi dela farul din Morbihau și din depărtarea aceasta, trimițând umilul meu omagiu de admirație fraților copii.

Mă duc eu gândul în pustiu singurătății aceleia de pe coasta oceanului, la picioarele farului gigantic ce veghiază, ochi neadormit. În adăpostul stâncii mohorite e însălată o mică gospodărie, o odăită, un petecut de pământ cu flori și legume, o curticică în care cresc câteva găini. De o parte pustiu câmpurilor sterpe, de alta oceanul atotstăpânitorul vecinic neindurat.

În singurătatea aceea rigidă de pustnic, cuibul celei mai fermecătoare idile. Tatăl mama și doi copii, toți patru un trup și o suflare contopiți în iubirea aceea curată, cristalizată din tot ce are natura mai pur. Departe de tot ce e omenesc și rău, în mijlocul acelei splendide izolări în care omul nu trăiește decât prin el însuși, în sufletele creaturilor acelora născute și crescute cu simțul puternic al datoriei, dragostea și grija aproape ajunge de intrupează întreaga rațiunea lor de a fi.

Și în ziua fatală când gemetele tatălui secerat de boală, a înmărmurit jocul nevinovat al copilașilor amuțiți de cruzimea loviturii, mințea lor fragedă, departe de impasibilitatea obicinuită vârstei lor chiar în împrejurările grave, s'a sbătut dureros în căutarea unui mijloc, cum ar putea ei înconjura marea nefericire ce amenința să se întâmple în uitarea și părăsirea totală, în care îi aruncase zarul nemilos al soartei. Creerul și sufletul lor nevinovat îndepărta în noblețea lor firească, tabloul chinurilor ce le sfășia bietele inimioare, tatăl în agonie și mama luptând cu desnădejdea. Gândurile lor înfrigorate le deslușea groaza unei singure imagini: farul părăsit și întunecat în bezna nopții și în bazinul stâncos al oceanului, vapoare sfărimate și oameni inecați. Ochii lor inourăți de lacrimi, poate cele dintâi lacrimi de durere în viața lor ticnită plină de iubire și bună înțelegere, vor fi săgetat, măriți de spaimă, adâncurile albastre ale oceanului, care le va fi oglindit în clipa aceea, adevărată și îngrozitoare dramă ce se lega de grandioasa frumusețe a ființei lui atotputernice. Toată vraja poveștilor toarse la vatra caldă în iernile când urletele lui le întocmea mărețiile simfonii în armoniile cărora se legănase copilăria lor fericită de copii iubiți, toată sfînțenia idolatriei de care le era plin sufletul lor de copii marini, se va fi sters ca prin farmec, în seara aceea colorată de vară, când drama ce se desfășura în odăita lor și amenința să-i lase orfani, le apoteoza în luminile înserării, cumplitul și adevăratul tragic al oceanului, tot așa de neindurat ca și moartea ce se abătuse așa fără de milă și se îndura să-i lase stingheri.

Și în pornirea curată și sinceră a sufletelor acestora crescute în paza și sfînțenia datoriei implinite, iată pe cei doi copii înălțați la cea mai desăvârșită expresie a curajului, aproape fericți în cumplita lor nenorocire, gata de a jertfi atât cât puteau, pentru împlinirea conștiințioasă a datoriei și din doi copilași alintați la sânul mamei, iată deodată ridicându-se în fața lumii, doi eroi!

Singuri în tăria nopții vijelioase ce sgâlțâia cu furie jgeamurile farului clătinându-se, cu ochii fără somn, schimbând pe rând slăbuțele lor brațe oboseite să învârtească un glob mișcat de abia de o forță motrice, astfel au veghiat micii eroi din Morbihau în noaptea când sufletul Tatălui lor li părea pentru totdeauna.

Deasupra prăpăstiilor stâncoase din adâncul oceanului, călăuzite de alba lumină pătrunzătoare a farului, vapoarele treceau fără teamă, cu toată sbuciumarea aprigă a talazurilor agitate de furtună.

Călători înamorați ai oceanului, vor fi privit nepăsători vrăjmașa luptă nebună a valurilor cu munți de spume, fermecați de măreția spectacolului. Și nu știu că clipele lor de extaz, viața și toată fericirea lor, le țineau două mânuțe de copil, doi cherubini, cari înălțați prin propria lor suferință adevărată în clipele acelea de grea încercare s'vonul jumătate crezut, că sunt pe pământ și demoni și îngeri!

Sinaia, Iulie 1911.

Marilina Bocu.

Scrisori din București.

Ecoul unui apel. — Măsuri în contra inundațiilor. — Revistele literare. — Numărul festiv al „Ramurilor”.

București, 14 Iulie.

Faptul că s'a găsit și la noi în Ardeal inimi caritabile, cari să se gândească la suferințele fraților rămași pe drumuri în urma inundațiilor din Moldova, a produs o frumoasă impresie în toate cercurile din regat. Apelul „Tribunei” a fost reprodus în ziarele de aici ca o dovadă a sentimentului de solidaritate ce ne leagă în bine și în rău pe toți cari avem același suflet și suntem încălziți de razele aceloraș nădejdi.

Nu știu dacă celelalte ziare vor fi urmat pilda „Tribunei”. În orice caz nu este nici acum prea târziu. O colecție deschisă de ori-care dintre ziarele noastre va da cel puțin atâta cât să se ajute o familie ajunsă în nenorocire. Exemplu strălucit în această privință ne dau tocmai frații acelora cari de atâta vreme ne contestă ori-ce drept la o viață proprie națională: Ciangăii din Moldova. Deși ca situație materială foarte puțin din ei sunt mai binișor, totuși, în urma dezastrului dela Kecske-mét, sumele adunate la ei pentru ajutorarea fraților lor sunt destul de respectabile. Și este bine să învățăm ce e frumos chiar și dela adversar. Acum ar fi timpul să dovedească și băncile noastre că cei-ce le-au înființat n'au avut în vedere numai folosul lor propriu, ci și ajutorarea deaproapelui năpăstuit.

Ultimele ravagii cauzate de inundații au adus iarăși în discuție chestia pădurilor stărpite în multe locuri de dorul de câștig al proprietarilor. Frumoasele dumbrăvi de stejar, cari împodobeau șesurile mănoase ale țării, au fost doborâte fără de nici o milă la pământ, nerămânând nici urmă de ele. Pe unde altă-dată trecătorul era fermecat de freamătul dulce al codrului plin de viață, unde s'au adăpostit în alte vremuri răzbnătorii poporului împilat, unde s'a dat de atâtea ori pe-deapsa meritată a păcatului, — azi trece plugul, lăsând în urma lui brazdă neagră. Și n'ar fi fost poate nici o pagubă, dacă secularii codrii ar fi fost tăiați în chip sistematic, lăsându-se în picioare o parte din ei, cel puțin atâta cât să împiedece precipitarea fenomenelor atmosferice.

Dar nu s'a avut în vedere nimica cu ocazia despăduririlor. De aici apoi schimbările grabnice de temperatură, de aici une-ori prea marea secetă, alte-ori ca acum de pildă, inundații, cari disting munca oșbitoare de pe un an întreg. Presa din regat cere acum să se ia măsuri pentru a se planta din nou pădurile distruse. De oarece însă, chiar de s'ar lua aceste măsuri, până la creșterea din nou a pădurilor trebuie să treacă atâta timp, atențiunea tuturor este îndreptată asupra regulării cursului râurilor, cari din cauza nestabilității alviei lor, în timp de ploaie se revarsă, cauzând pagube enorme. Lucrările pentru acest scop se vor începe cât de curând. Un ziar, ocupându-se cu această chestie, observă cu multă dreptate: „Fără îndoială, lucrul e greu de făcut și va costa mult. Tot așa este adevărat că prea multe și în timp prea scurt au trebuit făcute în țara noastră. Așa încât, nu poate fi învinuit nimenea că nu s'au făcut toate câte sunt neapărat de trebuință”.

S'a vorbit în ultimul timp mult despre lipsa de trecere a revistelor literare înaintea publicului cetitor. Cauzele sunt multiple. Și între ace-

tea putem socoti ca pe una de căpetenie lipsa de consecvență în ce privește direcția literară pe care a sprijinit-o la început, programul, în numele căruia și-au cerut dreptul la viață. Multe din aceste reviste au pornit în numele sprijinirii literaturii naționale — poporaniste și au ajuns astăzi să publice cele mai adacadabrante caraghioslăcuri stilistice ale aderentilor „școlii nouă” sprijinită cu atâta căldură, în Ardeal, de domnul care se laudă că i-a explicat lui Goga pe Horațiu. Firește cultura „oficială” românească din Ardeal nici nu ar putea lua vre-un avânt fără versuri ca acestea cari împodobesc volumul unuia dintre cei laudați de oficialii noștri:

Moartea grea universală,
Ca ciupercile 'n gunoaie,
Germinează 'n umezeală
Și 'n mormântu-i ne 'ncovoie.

De altfel modelele publicate la rubrica „Literatură, științe și arte” a unui anumit ziar nu se desosebesc într-un nimica de asemenea perle.

Cum zic, lipsa de consecvență este una dintre cauzele principale că revistele literare nu mai au trecerea de care s'au bucurat în alte vremuri. De lipsa de consecvență de altfel avem să ne plângem în toate manifestările noastre. Căți din cei ce au ridicat piatra nu erau până eri tovarășii de luptă ai celui lovit! Și în fața înțelegătorilor sufletești omenesți cât de jos au căzut acești cavaleri, cari voiau cu orice preț să aibă și ei un rol în viața noastră.

Îți place așa de mult când vezi unde-va o consecvență stăruitoare. Și ceia-ce face ca una din revistele pornite în numele crezului naționalist, „Ramuri” să fie primită și astăzi cu aceeași simpatie atât de scriitori, cât și de publicul cetitor, este consecvența cu care această revistă a ținut la programul ei.

Pornită într'un timp când „Sămănătorul” era în floare, după moartea falnicei reviste ajunse pe mâna unui om, care nu avea nimic a face cu literatura, tinerii grupați în jurul revistei Craiovene, cu toată aparenta slăbire a curentului pornit de „Sămănătorul”, curent sprijinit și de ei, au mers înainte, nebăgând în seamă nici o greutate.

Și astăzi când iubitorii de cultură românească au sărbătorit pe inițiatorul curentului de rededeptare națională, revista Craioveană a reușit să adune pentru o clipă la un loc pe toți aceia, cari au muncit sub conducerea dlui Iorga. Ultimul număr festiv închinat învățătorului este o adevărată comoară. Articole literare, versuri și proză îmbogățesc acest număr, împodobit cu fotografii din cea mai fragedă vârstă ale îndrumătorului de azi al culturii noastre.

O clipă ai senzație că vremurile frumoase din trecut au revenit, că o mână nevăzută i-a adunat iarăși pe toți la un loc. Și este bine că cel puțin acest eveniment i-a mai întrunit odată.

Correspondent.

Cronică școlară.

Un manual bilingv pentru școlile noastre populare.

(Constituția patriei de prof. N. Sulică și inspectorul regesc I. Erödl.)

(Sfârșit).

— Dare de seamă. —

În ce privește selecțiunea și aranjarea materialului, ca urmează strict planul ministerial.

Pentru anul V tractează următoarele capitole: administrația comunală și municipală, trece apoi la chestiunile cari normează referințele individului față de comună și stat: cartea funduară, castrul, dări, miliție, școală, legi economice-industriale, sanitare, matricula.

Pentru anul VI materialul e următorul: Regele, legislația dieta, alegerea deputaților guvernului, justiția, (judecătoriile), bugetul statului.

Despre tovarășii, libertatea de presă, Ungaria și țările surori și legăturile dintre Austria și Ungaria.

De sigur autorii își fac un merit din faptul

...mat planul ministerial, căci îl afișează
...tă.

...rtirea aceasta aș putea-o numi cel puțin
...asă.

...fi avut poate autorii un anumit criteriu
...jarea acestui material, criteriu ce îmi sca-
...edere, această aranjare arbitrară însă îmi
...arte puțin rațională.

...i admirabil principiul variației la alte
...dar aici a rațional a tracta deodată chestii
...e. Așa d. e. nu se pare atât de simplu și
...e, ca după ce explicăm administrația co-
...să continuăm a explica edificiul statului
...rbim de guvern și administrația statului
...e legislație.

...ta e procesul cel mai firesc atât logic cât
...logic.

...mie într'adevăr să fie cineva inspector
...a nu înțelege aceasta și a rupe în două
...și inrudite și a le tracta în doi ani de

...ul de învățământ consistorial le-ar fi pu-
...mai bune indigitări dlor autori.

...felul cum e tractat materialul, îi ia acestei
...ce drept de a putea fi pusă în mâinile

...eni străini de pedagogie, dar înzestrați
...de puțin bun simț, știu că există o deose-
...ndamentală între mentalitatea copilului
...ului mare, deosebire care trebuie ținută

...ă la ori ce proces de aperccepție.

...ului trebuie să-i vorbești în limba lui,
...lul lui de judecată și cu exemple scoase
...a lui.

...tru aceasta însă se cere să ai o iubire în-
...are pentru această viață.

...orii noștri se pare că au avut în vedere
...deplin formați și familiarizați cu idei ab-
...și limbaj mai înalt.

...ea începe cu capitolul: Ce ne învață stu-
...stituției? cea ce fundamental greșit.

...e capitelele cuprind numai definiții și
...i.

...o concretizare, nici o încercare de a tracta
...este” acest material atât de abstract.

...ar că planul ministerial pe care și-l-au
...îndreptar îi îndrumă ca pentru înțelege-
...științelor nouă să utilizeze întâmplări și
...în viața și lumca copiilor.

...și definițiile sunt atât de nenorocite, în-
...iri de intoleranța autorilor de a se consi-
...mați să serie cărți didactice.

...gură pildă pg. 6 și 7 copiii minori și ma-
...pg. 27 Locuitorii țării sunt alcătuiți
...ini și slugi.

...să totală de precizie, consistență, uni-
...schimb un prisos de confuzie, de circum-
...generalități, ce nu înseamnă nimic, și a-
...nefolositoare (d. ex. Incoronarea).

...ită această băgătuială este o singură notă
...a patriotică.

...it de stângaci sunt autorii în zbîrnăirea
...arde!

...e capitol începe cu fraza: Statul se în-
...le aceea, ca poporul etc.

...deși autorii spun în mai multe locuri
...constituțională, prin accentuarea ne-
...a suveranității statului vreau să scoată
...totputernicia statului față de cetățeni.
...l apare astfel ca un rob îngrădit din
...ile cu legi. Un exemplu: la legea sani-
...me că statul îngrijește și legea veghiază
...mătății cetățenilor să aibă mâncare sănă-
...curat. (Așa se merge la absurd. *Par'că
...l dă statul!*) Nu se vorbește însă nimic
...lici și spitale, noțiuni mai concrete de-
...anitară.

...nu se validitează îndestul această con-
...în viață, și nu se accentuează destul în
...ei, era nevoie ca autorii să o întroneze
...?

...falș își înțeleg dâștii patriotismul se
...prefată. Căci d. inspector nu catadixe-
...e numele de botez românește în textul
...u toate că aceasta e logic odată ce a
...serie o carte pentru școli cu limba de
...românească.

...ină concordanță cu fondul ideilor e
...rții.

Nu se putea folosi un stil mai abstract, mai
biurocrație decât acesta.

Fraza e lungă, încurcată, seacă și lipsită de
ori ce căldură. Tonul narativ, cel mai potrivit
pentru a înlănțui atenția cititorului, e cu desă-
vârșire lăsat la o parte. Se pare, că autorii nici
nu ar ști ce va să zică „graiul popular”.

Altă dată puteam să apreciez iscusința de
autor didactic a dlui profesor Sulică. În ipostasul
acesta de colaborator al dlui inspector Erődi Já-
nos însă nu-l mai recunosc. Pe lângă termenii
tehnici mai folosește o mulțime de alți termeni
grei, pentru care ar fi putut găsi în limba no-
astră și expresiuni mai populare.

De alfel e și natural, până la un punct, ca tra-
ducerea să aibă aceleași păcate, pe cari le are și
originalul; traducerea servilă, aproape *ad litteram*,
pe care o găsim în manualele bilingve, e chemată
să dea lovitura de grație acestei nenorocite căr-
tului! Fiecare limbă își are firea sa proprie, con-
strucțiile sale intraductibile. Dacă am încerca să
traducem cuvinte și nu idei, ar ieși ceva hibrid,
monstruos, condamnat să piară din fașe. Astfel
sunt manualele bilingve. Având de scop să răs-
pândească învățătura într'o limbă, pe care elevii
nu o cunosc, încearcă să dea fiecărui cuvânt din
limba maternă echivalentul corespunzător în
limba străină. Așa se nasc apoi monstruoșități
de felul manualului Sulică—Erődi sau Erődi—
Sulică.

Toate aceste observări privesc textul româ-
nesc. Își poate acum ori cine închipui, ce oribil
va fi textul maghiar și ce muncă zadarnică e să
dai copiilor noștri, cari abia știu 20—30 cuvinte
ungurești, un astfel de text savant, spre a-l înțe-
lege și a-l buchisa.

Concluzia firească, ce ni-se impune, este că a
pune în mână elevilor din ori ce școală această
carte, ar fi a le da un instrument de tâmpire și
de tortură sufletească.

Nici ca manual auxiliar pentru învățători nu
poate face servicii.

Căci pentru textul românesc putem consulta
alte manuale, iar cel unguresc e atât de încălețit,
zicerile atât de lungi și greoaie, expresiile impo-
sibile, încât ne-ar costa o muncă îndoită, ca să le
traducem într'un stil mai popular unguresc ac-
cesibil încâtva și elevilor noștri.

Un învățător.

Incendiu din Viena.

Viena, în 27 Iulie.

Pe la orele 9 seara s'a văzut din centrul orașului
cea dintâi zare de foc. La cazarma reg. 37 de Ro-
mâni ardeleni se auziau goarneaule trâmbitând stân-
geria: soldații se pregăteau de culcare. Cum ședeam
la masă și scriam, văd că un luciu roșu aleargă pe
hârta de dinaintea-mi. Ridic privirile și mă uit pe fe-
reastră: departe în fund spre districtul al XX-lea cerul
părea ca o baltă de aramă topită. Grupuri de oa-
meni ieșiau pe stradă, vorbeau tare, țipau, gestulau
nervos.

Un sunet de trâmbită, strident și înfiorător taie văz-
duhul și imediat zărim trăsurile de pompieri alergând
în galop spre locul fatal, de unde se înălțau coloane
uriae de flăcări spre cerul însângerat. Grăbesc și eu
în urma automobilelor. Trăsuri, biciclete, tramvaie și
omnibuse gonesc din urmă stărnind o pulberărie ce-ți
întunecă vederile pentru un moment. Din case ies
oameni înspăimântați, pe jumătate îmbrăcați și se uită
cu ochii mari spre ceru; alții ies la ferești și pe bal-
coane, iar cei mai mulți ca un talaz bătut de vânt
aleargă dealungul străzilor găfâind, împiedcându-se
de pietre și de alte obiecte, și în mânia lor oarbă în-
jură și țipă ca niște scoși din fire. Circulația stagnează
pentru un moment și poliștii săltând pe cai lor plini
de sudori deschid numai cu greu cale tramvaielor și
trăsurilor. Conducătorii tramvaielor și ai omnibuselor
șueră din sirene, birjarii injură și bat caii cu bicele.
Eu însă alerg înainte, ca și cum aș fi atras de o pu-
tere megnatică.

Privesc țintă uumai spre coloana de foc dinainte
și nu mă uit pe ce străzi merg și nici în care district
mă affu. În aerul înăbușit, greoiu și plin de praf nu
se simte nici un pic de boare care să recoriască fe-
țele oamenilor asudați cari se împing unii pe alții.
numai să ajungă cât mai degrabă spre locul dezas-
trului. Prin mijlocul mulțimei învălmășite trece ca un
val de vânt puternic care o desparte deodată în două,
și atunci împreunat cu strigătele oamenilor se auzi
nechezat de cai, tropot de copite și se zăriră în lu-

mina roșie a focului sclipiri ca de fulger pe coifurile
și alămurile cavaleriei consignate, care dispăru ime-
diat din vedere, alergând în trap și lăsând în urmă
un nor de colb nepătruns. Marea de flăcări ia pro-
porții uriașe, și cu cât mă apropiu mai tare, simț cum
se înfierbântă aierul și se întetește mirosul de lemn
ars. Oamenii se întrebă îngroziți unii pe alții; unde
arde? dar nime nu știe pozitiv unul spune că s'a
aprsin o fabrică, altul că gara de nord a luat foc.

Deasupra unei grădini negre ca păcur flăcările își
joacă umbrele și luciul întocmai ca niște reptile sclii-
pitoare ce se încolăcesc unele peste altele. Geamu-
rile ferestrelor și tinecheaua de pe acoperiș par de
foc. Iată-ne ajunși. Arde o parte, din gara de nord a
Vienii: s'au aprins magaziiile de cărbuni și depozi-
tele de lemne, precum și unele vagoane. Căldura ce
vine dela foc e de nesuferit. Păreții caselor din apro-
piere sunt așa de albi ca de zăoadă. În ferești și pe
balcoane privesc bărbați și femei îmbrăcate numai în
cămeși de noapte. Aglomerația mulțimei de pe drum
e așa de mare, încât n'ai unde să arunci un ac. Unii
s'au urcat în copacii de pe alee, alții iar s'au acățat
pe stâlpii dela telegraf privind cu nesățiu flăcările ce
cresc necentenit. Gara-i de jur împrejur încunjurată
de un cordon de soldați. Sus pe dâmb se văd la dis-
tanțe de 30 pași posturile cu baionetul pe pușcă stând
neclintți în fața primejdiei. Liniștea aceasta disciplina
ostașilor contrastează așa de favorabil cu agitația mul-
țimei! Soldații ale căror figuri se desemnă ca niște
siluete de cărbuni pe fondul arâmiu al cerului, nu
par oameni, ci niște statui de bronz.

Părăiri proaspete anunță că noi depozite s'au aprins.
Scântei mari se rădică în mijlo-ul sulului de fum
negru și par când niște stele călătoare, când niște ro-
iuri de albine de jăratec, rătăcitoare în noapte, fără
țintă și fără matcă. Toată gara e o mare de jăratec și
de flăcări prin mijlocul cărora săgetează ca fulgerul
trenurile ce sosesc din lumea largă cu pasageri în-
groziți de priveliștea dezastrului. Țipetele sirenelor
dela locomotive, par țiپetele unor oameni cari plini
de groază strigă după ajutor. Priveliștea e grandioasă,
dar și înspăimântătoare. Automobilele, tramvaiele și
trăsurile descără necentenit oameni curioși, de gân-
dești că toată Viena se revărsă spre gara aceasta. Ia-
răși goarneau de pompieri, apoi prin mijlocul vulgului
inert sosește în marș forțat un regiment unguresc
echipat ca de rășboiu. Soldații sânt pic de sudoare
din pricina marșului și a zăpușelii ce domnește de
câtva zile. Unii și au smuls gulerel, alții și-au luat
chipiile de pe cap și cum aleargă așa găfâind, își fac
vânt cu dânsele.

Printre coloanele de flăcări razele de apă ale pom-
pelor au sclipiri de diamante și rubine. Mulțimea
pompierilor și puterea apei nu mai ajută nimic: totul
e pierdut și de aceea pojarnicii se gândesc numai la
izolarea zidurilor de prin prejur. Din pricina căldurii
extraordinare s'a stărnit un curent de aer care mai în-
viorează lumea înădușită; de-ar da Dumnezeu o
ploaie răcoritoare.

E trecut din miezul nopții și flăcările incendiului
încă nu s'au potolit, ba din contră par să iee pro-
porții din ce în ce mai mari. În noaptea aceasta de
groază o mare parte a orașului, Viena nu va dormi,
ci va priveghia la lumina acestei imense torțe care
va arde până spre ziuă, producând pagube de mi-
lioane. Zdrobiți de oboseală, de nesomn și de sures-
citarea obicinuită a nervilor, oamenii înmuiați ca
ceara se lasă pe trotuare, pe pragul caselor și pe
marginea drumurilor, discuțiile se potolesc și strigă-
tele încetează, numai șuerul sirenelor dela automobile,
goarneau stridente ale pompierilor și nechezul cailor
mai dăinuiesc ca o muzică stranie, respânditoare de
groază și prevestitoare de dezastră. I. Gramadă.

Concurs de primire

în Seminarul junimei române greco-cato-
lice stud. din Blaj.

1. Părinții, cari voesc să-și așeze băieții pe
anul școl. 1911/12 în Seminarul junimii române
gr-cat. dela gimnaziul gr-cat. din Blaj, prin
aceasta sunt avizați, că termenul concursului de
primire (se primesc numai gimnaziști) este 14
August n. 1911. Cererile de primire sunt a se
adresa Preaveneratului Consistor Metropolit din
Blaj, și în ce privește pe băieții, cari în anul
școl. trecut nu au fost elevi ai Seminarului ju-
nimii, cererile au să fie instruate cu estras de
botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și ates-
tat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijii-
torii au să-și însemne locuința și poșta ultimă cu
acurateță și să declare, că cunosc pe deplin toate
condițiile de primire și se obligă a le împlini
pe toate. Ca rezoluțiunile să se poată expeda
francate, petenții sunt rugați să alătore marcele
postale de lipsă.

2. Pentru elevi, luând în socotină scumpirea
traului, sunt a se plăti 400 cor., pentru cvartir,
vipt, luminat, spălat, încălzit, scâlda și în caz de

Scrisori din Budapesta.

— Ce nu fac profesorii noștri? — Români pierduți. — Un medic harnic. — Ceea ce era de prevăzut.)

— 28 Iulie.

Seceta de idei în viața politică a ținut să se ia la întrecere, vara aceasta, cu ucigașa secetă pe care ne-a hărăzit-o neândurarea cerului. Astfel plictiseala și amorteala sânt complexe în Budapesta. Singurele clipe de înviore sânt acelea, în cari întâlnim vr'un Român, rățacit pe-aici cine știe cum, sau sosirea vr'unui cunoscut care pleacă repede mai departe. Atunci mai schimbăm câteva vorbe, mai aflăm vr'o noutate nescrisă la ziare, mai răsufâm ca acasă. Așa a fost acum câteva zile, când am dat pe-aici de eminentul nostru economist Osবাদ. Venise, trimis de „Asociație”, să studieze însoțirile, tovărăsiile și alte instituții similare. Din Budapesta a luat-o spre Zagreb, iar după aceea va merge prin Bucovina și România, purtat de același gând.

Tot astfel întâlnesc, într'o dupăamează, pe sprintenul profesor de științe naturale de la școala normală (pedagogia) din Arad, d. Miulin. Cum dau cu ochii de el, îl întreb, ca vorba cântecului:

— De unde nimeresti așa,

Ostenit și plin de apă,
Cum vii seara dela sapă?

D. Miulin îmi spune că a făcut, cu colegii săi, o excursie științifică. Era adevărat și el în Pesta ca să asiste la cursurile pentru introducerea noului plan de învățământ la școlile normale. Veniseră din toată țara patruzeci de profesori, — între ei doi Români: d-nii Miulin și Sabo (din Orade).

Ne-am mirat amândoi că celelalte institute, cari pregătesc pe învățătorii noștri, nu și-au trimis profesorii de științe la cursurile acestea foarte utile și instructive, — cu toate că nu li-s'ar fi cerut nici o cheltuială. Se vede însă (și pentru constatarea acestor, d. Miulin nu trebuie făcut răspunzător, căci sânt ale mele,) se vede că cei mai mulți profesori ai noștri nu țin să-și mai întregească cunoștințele din specialitatea lor, după ce se vâd odată cu catedra asigurată. Ei se mulțumesc cu explicările lor de peste an, și foarte puțin lucrează ceva înafară de ceea ce li-se cere prin vr'un regulament. Pentru aceea este profesoria noastră o clasă, de a cărei existență nu se prea resimte viața publică. Gândiți-vă de exemplu, la rolul profesorilor noștri în mișcarea literară și culturală „de dincoace”. E cu dssăvârșire nul, dacă lăsăm la o parte activitatea alor doi-trei oameni. Și câți profesori avem noi?

Gândurile acestea mă frământau, în cursul convorbirii cu d. Miulin. Ca să scap de ele, îl întreb de colegul său, de d. Sabo.

— E om care și pricepe bine studiile. Are și un frate, la medicină...

Joaia aceea a fost o nenorocoasă pentru mine. Căci de-odată îmi apare imaginea unui băiat svelt, pe care mulți prieteni mi-l-au arătat cu degetul.

— „Uite, mă, ăla e Român, Sătmărean, da nu mai vrea să vorbească românește. Nici nu prea știe. Pentru aceea noi, medicii, îl boicotăm. Păcat de el, că-i fecior foarte sîrguincios și talentat. A trecut toate clasele și examenele dela facultate cu foarte bine. Vrea să ia doctoratul sub auspicii. O să facă o carieră strălucită. Păcat de el că nu mai știe românește. De-abea mai leagă câte-o frăzuță.”

Altă dată se oprește în treacă la masa mea, dând bună seara unei cunoștințe — o ungueroaică. După ce pleacă, îmi spune dușuia aceea:

— „Asta partie, domnule. O să fie cândva fala științei medicale ungurești. Am fost de mai multe ori în societate cu el, în Kispest...”

— „Să mă ierți, dșoară, da ăsta e Român. Îl cheamă Sabo.”

— „Așa-l cheamă. De Român însă, nici vorbă. Pe d-v. vă cunoaște lumea de-o poștă: mai zgomotoși, vă cunoașteți toți colegii unul pe altul, când vă întâlniți aproape strigați de bucurie. Și-apoi cu Sabo am vorbit despre Români, v'am lăudat în fața lui, și el nu mi-a amintit nimic de originea lui românească...”

— „Ei, se va pierde și ăsta, ca mulți alții, și noi tot vom rămânea...”

Și mă gândeam iarăși la un distins student, din comitatul Aradului, astăzi asistent la politehnicul de aici.

Cu toate acestea poți fi Român cu sentimente naționale curate și întregi chiar fiind aruncat de valurile vieții între streini. Cine a dat un an de zile în Pesta și n'a auzit — ceva mai înainte — de inimosul domn Crăciunel? Sau, astăzi, nu se ivește la intrările noastre mai de seamă figura mărunță și neastâmpărată a harnicului doctor Cozmuța?

A, dar în iegătură cu d. dr. Cozmuța mai am ceva de spus: într'o zi citeș în ziarele ungurești că dânsul a fost serbător de bolnavii din sanatoriu condus de d-sa. O iau cu informatorul „Tribunei”, d. Duna, care-l cunoaște mai bine, spre „Városmajor”, să vedem ce a pățit omul nostru, de l-au firitisit seara episcopul Rutenilor și-o contesă dela Meran?! Ajungem la sanatoriu situat foarte frumos, și găsim întâi pe secretar: d. Cornel Babeș. Indată vin și doi submedici: dr. C. Fopovici și V. Mladin, cari ne duc la șef.

— „Păi bine, d-le Doctor, d-ta ai făcut aici colonie românească! Ai și bolnavi de-ai noștri?”

— „Acum sânt numai doi. Nici n'ar mai încăpea alți bolnavi. Toți trebuie să mi-se anunțe acum cu două săptămâni înainte, ca să-i pot primi. Cu toate că am închiriat și două vile din vecini, sânt silit să resping pe mulți. Poftim, citiți ziare românești.”

Și ne dă vr'o trei gazete de-ale noastre. Și cum vorbea, mă uitam la medicul acesta sprinten, care mușcă cește patrușprezece ceasuri la zi, care a luat în arenă pe zece ani sanatoriu al cărui șef este, și care o să facă — de sigur — avere frumoasă. Atunci mi-am zis: „Bolnavii de subț îngrijirea d-rului Cozmuța sânt serbătorit, inconștient sau fără a le trece prin mințe, munca.”

Nu trebuia să fie cineva prooroc, pentru a prevedea că „Poporul Român”, organul poporal oficial al partidului, nu va rămânea multă vreme în Budapesta. Neavând o stabilitate nici în redacție, nici în administrație, trebuia să ajungă sau în halul „Luptei”, să fie mutat la Arad. La începutul anului acestuia, după multe alergări fără rezultat, după o încercare neisbuită ca d. Gh. Jianu (dela „Progresul”), a primit să-l dacteze interin d. I. Duma, cu condiția: să nu găsească răsunet în ziar certurile noastre interne și să nu aibă de-a face cu membrii comitetului, cari rămân să aibă contactul cu administratorul general d. V. Russu. La întâi Maiu însă întreg personalul din „Poporul Român” s'a văzut nevoit să demisioneze iar după această dată ziarul acesta a avut — în luni — trei administratori, și redactor a fost d. Moldovan, copilul d. Silvestru Moldovan (dela „Gazeta Transilvaniei”). Acum, numărul din săptămâna aceasta ieși la Arad, îngrijit de cei din jurul „Românului”.

Cu toate că nu sântem aderenții ideii de a face din Budapesta un focalar de cultură națională, regretăm trecerea „Pop. Rom.” la Arad. În afară de argumentele de natură practică și psihologică, menite să îndreptățească acest sentiment al nostru, mai este și mîioarea considerație: s'a deschis lui Birăuț ten liber, ca să poată lucra în direcția socialistă cum taie capul. Și credem că aceasta nu este nici spre folosul neamului, nici al partidului.

Acum, sarcina și datoria de a feri țărâtimea românească de otrava propagandei socialiste, revin în trezime studenției. Noi — le reamintim dator conștienței — că și-o vor împlini.

Gh. Vișăuan

Cronică externă.

Chestiunea marocană. Ziarul parisiian „Le Temps” astfel lămurește chestiunea într'un articol publicat de curând:

... D. de Kiderlen Wacchter, mare muncitor spirit viu, este prelea German și ea atare ea aproape incapabil să înțeleagă caracterul francez. El n'a meditat sensul incidentului din Casablanca: poporul nostru indiferent la început asupra unui conflict secundar, s'a revoltat și s'a scuturat în picioare în timp de 48 de ore, atunci când dosul acestui conflict el discerna o intenție ofensivă sătoare în pretenția de a ne cere imediat scuză a prealabile anchetei arbitrare. De astă dată, fiind necesitate, d. de Kiderlen a creat, o dispoziție identică.

Modul insolit cum a cerut să-i dăm Gabon Libreville, toată coasta din Congo, a fost judecat injurios; chiar dacă va fi abandonată această elamațiune, cum inevitabil va fi, această reacțiune va lăsa totuși suvenirul ofensei. D. de Kiderlen a fost stângăciu, și iată dar partida sa com promisă printr'un obstacol de ordin sentimental de care nu ținuse socoteala.

Cum nu s'a înțeles la Berlin că un popor n'a ajuns la ultimul grad al decadentei nu numai că va refuza a se supune unor asemenea exigențe dar încă chiar, să le discute? A ne cere o mare colonie fiindcă neguțătorii germani au socotit că n'au făcut destule afaceri cu neguțătorii francezi a ne cere milioane de hectare de pământ francez în schimb a ce? — a unei vage chimere politice a reînnoirii unei promisiți neținute, a unei a doua ediție a acordului uitat de Germania din Februrie 1909; în schimbul autorizației de a face la Maroc o politică de anexiune sau de protecție care nu e a noastră, o politică pe care Germania nu e de altmintețea calificată pentru a autoriza — căci este un tratat semnat de treisprezece puteri care o interzice; a ne cere astfel de lucruri, ce în adevăr o deriziune.

Infringerile militare sânt penibile, dar onorabile. Capitulațiunile pacifice sânt umilitoare. Această ni-se oferă acum ca și în Aprilie 1905. A face bine vecinii noștri să nu uite precedentele. Ei credeau că ne ține la dispoziția lor în timp

lipsă medic și medicină; 8 cor., cu taxă de înscriere pentru cei ce vin pentru întâia dată în Seminarul junimei, și 6 cor. pentru scrobitul rufelor care să se plătească întregă deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 400 cor. în două, respective în patru rate anticipative. — În caz de două rate, rata primă va fi de 200 cor. și se va plăti în 1 Septemvrie, iar rata a doua iarăși de 200 cor. și se va plăti în 1 Februarie. În caz de 4 rate, rata primă va fi de 100 cor. și se va plăti în 1 Septemvrie, a doua de 100 cor. și se va plăti în 15 Noemvrie, rata a treia de 100 cor. și se va plăti în 1 Februarie, iar rata a patra de 100 cor. și se va plăti în 15 Aprilie. Sumele acestea sânt atât de mici încât numai primindu-se regulat și anticipativ pot satisface atâtea trebuințe împreunate cu susținerea și îngrijirea elevilor. Altfel rectorul va fi silit să dimită pe elevii ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timp.

3. Elevii vor avea să aducă cu sine: a) o carte de rugăciuni; b) 4 părechi de schimburi de pânză sau giolgiu, bune; c) cel puțin 6 batiste; d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin 4 părechi de ciorapi sau de obiele; e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearșafuri) de pus pe saltea; f) 2 perini și 4 fețe de perini; g) 1 șol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă; h) 2 lepedee albe de giolgiu pentru acoperirea patului (de lână și colorate nu sânt bune, căci nu se poate ajunge la uniformitate); i) atâtea bilete, cari se pot cumpăra dela Institut, câte bucăți de rufe, vestimente și încălțăminte au; l) 1 cuțit, 1 furcuță, 1 linguriță, pahar și cel puțin 3 servete; m) 1 perie de vesminte și 3 perii de încălțăminte; n) cel puțin 3 ștergare și 1 piepteni, unul des și altul rar. Pe rufe și pe vesminte trebuie cusut întreg conumele și cel puțin litera inițială a numelui de botez. Rufe și vestimentele neînsemnate vor fi respinse.

4. Elevii vor avea proviziunea întreagă și anume: a) locuință în sale mari sănătoase, luminoase și provăzute cu toate cele de lipsă; b) vipt întreg, adică dejun, prânz, ojină și cină. La dejun vor avea cafea cu lapte ori lapte cu cacao cu pâine, la prânz 2—3 feluri de mâncări, la cină 1—2 feluri. La prânz în zile de dulce va fi supă cu carne cu sos și friptură cu garnitură, ori mâncare groasă cu carne; eventual zamă acră cu carne și mâncare groasă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zilele de post supă de legume, mâncări făcute cu lapte, brânză sau ouă; Duminica și în sărbători și prăjituri. La ojină pâine cu poame ori alte asemenea. La cină în zile de dulce va fi friptură cu garnitură sau mâncare groasă cu carne, iar în zile de post: mâncări făcute cu lapte, brânză sau ouă. c) Spălătură și cârpițurile rufelor, eventual și scrobitul lor, d) Lumină în timp de recerut. e) Încălzitul în timp de iarnă, f) În caz de boală, medic, medicamente și îngrijirea de lipsă. g) Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescrișelor igienii. Afară de acestea superioritatea se va îngriji, ca elevii mai slabi în studii, pe cât se poate, să fie ajutamați în studii

5. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită bani la adresa sau la mâna elevilor, ci banii să vie la adresa superiorității, care se va îngriji să le procure recvizitele de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mâncări, căci Seminarul îi prevede cu cele de lipsă. Mâncările, pe cari părinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor lor, se vor împărți între toți elevii, iar în caz de cvantitate mai mică între conșcolarii respectivului sau respectivelor elevi.

6. Părinții sânt avizați, că trebuie să răspundă pentru eventualele stricăciuni făcute de fiii lor și să le rebonifice. De sine se înțelege, că pentru obiectele, ce se strică prin folosință, fără vina elevilor, nu se va cere nici o desdaunare.

7. Elevii se vor prezenta în 1 Septemvrie n. înainte superiorității seminariale, însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele de lipsă, vor da în samă obiectele și li-se va designa mobilierul destinat spre folosiuță.

Blaj, 20 Iunie 1911.

Dr. Vasile Suciu,
rectorul Seminarului junimii române gr-cat. stud. din Blaj.

siunii dlui Deleassé. In mai puțin trei luni a semnat acordul din 10 Iulie 1905, care ne dădea de a apăra la Conferență toate drepturile noastre și toate interesele noastre. In Noem-1908, nimeni nu se îndoaia la Berlin că se- Franciei va trebui să preceadă arbitragiul ora afacerii dezertorilor. Cincisprezece zile târziu, arbitragiul s'a decis, fără scuze din ea noastră. Este o strălucită situațiune de a Europa ultimul învingător, de a exploata onomasticele victorii militare vechi pe aproape mătate de secol. Dar această situațiune are ririle sale. Ea este expusă la erori de psiholo- Germania a comis una, care a iritat Francaia nenuțumit Europa.

bi n'avem o trebuință imperioasă de conver- mea începută. Dacă ea s'anunță fără vre-un tlat, ne va fi lesne să renunțăm la dansa.

INFORMAȚII.

ARAD, 29 Iulie n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteo- e anunță vreme caldă, neschimbată.

Temperatura a fost și în cursul zilei de azi, în opa întreagă, foarte înaltă. In Ungaria, la rnocea a fost de 45°; la Fiume 48°; la Si- tul-Marmatei 40. Aici a murit, de insolație, ierul Papp și băiatul său. La Vesprim tem- ura a fost de 47°; la Solnoc 46°.

In Arad, temperatura dimineața a fost de la amici de 41°, iar seara de 30° Celsius (Cătră seară cerul a început să se înoreze, de- tând în locuitori nădejdea ploii.

— **Pentru inundații din Moldova** am primit mătoarele contribuiri: Dr. Nicolae Robu, me- in Baia-de-Criș 4 cor., Gh. Neagovici-Ne- escu, paroh în Intorsătura Buzelui 2 cor. cu

cor. 6.—

Sumele de până aci „ 242.—

Total cor. 248.—

— **Nou incendiu la Constantinopol.** Alaltăeri, la orele 8 seara, un nou incendiu a izbucnit în ea clădire Sultan aman în cartierul din Stam- unde se află majoritatea sucursalelor bănci- străine. Și în cursul dimineții s'a ivit un in- diu în Stambul.

Locuitorii din mai multe mahalale au organi- un serviciu de patrulare spre a împedeca pe făcători să propage incendiul.

Ahmet Piza președintele Camerei deputa- a început o acțiune pentru a veni în ajuto- locuitorilor rămași fără căpătâi. Musulmanii Indii și Egipt au trimis sume însemnate în scop.

Un înalt ofițer de stat major a declarat că diu este opera unor criminali politici. In- aatorii vroiau să distrugă planurile de mo- re, cari se aflau în pavilionul statului ma- armatei. Aci se păstra și planul de război u Albania, elaborat de generalii Abdullah ref, cari urmau să plece luni în Albania, ună cu acel plan. Din fericire toate pla- de mobilizare au fost salvate.

ministrul de război se emoționase de teamă că planuri vor fi distruse de incendiu. Dânsul u în grabă cu automobilul spre a salva pla- Câtă importantă se atribuie acelor pla- reasta reese și din faptul că ministrul de a pătruns în clădirea statului major, care e să ardă. Se știe că ministrul a fost ră- această ocaziune.

area generală e că focul a fost pus de Aceasta rezultă și din faptul că un Gree brprins în momentul când voia să incen- sa unui ofițer din statul major.

— **erbări culturale la Bistrița.** D. Aurel P. și trupa de artiști și artiste de sub con- D-sale vor da o reprezentație artistică în la 2 August n., ziua Sftului Ilie.

ănuțiu și trupa vin dela Șomeuta-mare, dat o reprezentație frumoasă, adunând e enormă lume românească.

— **Iusth și Perczel.** Fostul președinte al Ca- merei deputaților pe vremea contelui Tisza, Per- cel Dezső, simțindu-se atins în onoarea sa prin cuvintele rostite de Iusth în ședința de ieri a Ca- merei, a trimis lui Iusth martori cerându-i sa- tisfăcție.

Martorii dlui Iusth au refuzat în numele lui Iusth să dea satisfacție.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășian** pentru înzestrarea fetelor sărace, ale Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, au mai dăruit: Paul Muntean, c. și reg. colonel în pens., din pri- lejul onomastice cor. 2.50; Nistor Măglaș, sodal măsar, d-șoara Maria Pop, Oena, Lazar Tomici, elib. sodal frizer, Nicolae Pătrângean, Traian Georgescu, câte 20 bani, Miron Buceș, paroh Curciu și soția sa Silvia n. Sămărghișan 30 bani, Iosif Lita, Ielod, protopopul Biei 1 cor., Iulian Anghel, concep. adv. 70 bani; Petru Ion 10 bani, Terezia Ursu de Margine 1 cor.; un grup de 40 universitari ai facultății teologice, București, în- tre cari și diaconul Iosif Abu Tubar din Beyrut (Siria-Arabia), în frunte cu prof. dela facult. teol. d. D. I. Mihalcescu, cercetând Reuniunea, la pălăria „Dumnezeu vede” 4 cor. 91 fil. Sem- proniu și Hortenziu, fii protopresb. Dr. I. Lupaș, Săliște 1 cor.

— **Contele Andrassy în România.** Din Brașov ni-se scrie: Azi, Vineri a sosit la Brașov contele Andrassy, fostul ministru de interne, care face o călătorie de plăcere cu automobilul. Con- tele Andrassy, care e însoțit de soția și fiica sa, vine dela Târgul-Mureșului și va sta în Brașov câteva zile.

De aici va pleca, tot cu automobilul, în Ro- mânia unde n'a mai fost niciodată până acum.

— **Protopresbiteratul Cohalmului va- cant.** Protopresbiterul, P. O. D. Tit V. Geaja, după serviciu devotat de peste 40 ani, din mo- tive sanitare s'a rugat să fie dispensat dela func- ționea de protopresbiter și paroh în tractul Co- halmului. Consistorul arhidiecezan în ședința sa plenară din 11 Iulie v. a c. luând la cunoștință demisiunea numitului protopresbiter, a declarat postul de protopresbiter al tractului Cohalm va- cant. Cu administrațiunea interimală a tractului a fost încredințat parohul Ioan Bercan din parohia centrală Cohalm. *«F. Rom.»*

— **Mareșalul Nogi în Budapesta.** Eroul dela Port-Arthur, mareșalul japonez Nogi a sosit eri după amiazi la Budapesta, venind dela Belgrad unde i s'a făcut o strălucită primire.

Eroul japonez a stat în Budapesta numai până azi dimineață, când și-a continuat drumul spre Viena.

Nogi a făcut o scurtă plimbare în Capitală. Cum n'a dorit să i-se facă vre-o primire din partea Ungurilor nici nu și-a anunțat sosirea.

— **Pierderea manuscriselor dlui G. Vâl- san.** Arderea lucrărilor originale inedite ale poe- tului D. Anghel e o pagubă enormă pentru li- teratura noastră. Un caz analog i-s'a întâmplat zilele trecute tânărului și talentatului poet G. Vâlsan, care i cunoscut publicului românesc de când colabora la «Sămănătorul» dlui N. Iorga. D. Vâlsan se întorcea acasă Marția trecută dela Berlin, unde făcuse studii de geografie și etno- grafie la universitatea de acolo; pe linia Praga — Brünn și-a pierdut geamantanul cu manuscrisele Dsale. Se aflau înăuntru toate poeziile Dsale făcute în vreme de 4 ani fără să le fi publicat undeva, apoi un roman haiducesc aproape ispră- vit, o novelă istorică intitulată «Neam rău», un început de dramă și logica dlui T. Maiorescu în manuscris original destinat pentru ediția a doua, pe care avea să o îngrijască d. Vâlsan. Afară de aceasta se mai aflau în cuțar un studiu inedit al Dsale despre hărțile vechi ale străinilor privi- toare la țările românești, precum și o mulțime de notițe etnografice și vr'o 80 de fotografii luate la Români din Serbia, pe cari i-a studiat vara trecută împreună cu finărul filolog d. Gjuglea. Din fericire însă pentru autor și pentru literatura noastră, geamantanul a fost aflat în orașul Colin, de unde i-s'a trimis la Viena, pricinuindu-i o nespusă bucurie autorului, care mai înainte era desperat de pierderea ce părea ireparabilă.

— **O banda de hoți în Botoșani.** Din Botoșani se anunță: Joi, la orele 5 seara, în pă- durea Sărătinești, o îndrăzneță bandă de hoți a prădat pe administratorul plășei Botoșani și pe silvicultorul pădurei Flămânzi.

Azi la orele 6 dimineața aceiași bandiți au je- fuit pe doi evrei la vama pădurei Tudora.

Unul din bandiți e înarmat cu o pușcă de vâ- nătoare, un altul cu o armă »Martini« iar cel de al treilea cu una »Manlicher«.

Numele tâlharilor e: Toader Pantelimon, Ion Dumitrachioaei și Neculai Dumitrachioaei din co- muna Răucești, județul Neamțu. Ei sânt foarte îndrăzneți. Pe administratorul jefuit l'au amenin- țat cu moartea. Administratorul plășei a scăpat de moarte numai sângelui său rece.

D. prefect al județului și d. procuror au plecat în urmărirea bandei.

— **Descoperirea unui profesor.** In isto- ria medicinei se atribuie de obicei aduce- rea sifilisului în Europa marinarilor lui Cristo- for Columb. Sunt însă specialiști cari susțin, că boala aceasta bântuia în Europa preistorică. Drul Raymond a arătat înaintea Academiei de științe din Paris un număr de oase preistorice din co- lecția baronului de Baye, cari, deși din vârsta bronzului, au leziuni cunoscute ca sifilitice.

Profesorul Lannelongue, cercetând oasele, fără să știe cât de vechi sunt, s'a rostit că sunt dela inși sifilitici.

— **Luatul măsurilor pentru haine.** Mă- iestrii croitori din Paris ar fi luat hotărîre de a nu mai pierde vreme atât de îndelungă cu luatul măsurilor. Vor fotografia pe clienți și cli- ente, așezați înaintea unui paravan alb pe care sânt trase linii negre, verticale și orizontale îm- părțite în centimetre.

Se zice că hainele vor eși ca turnate, fără cercări, etc.

— **Cine a botezat America?** La Saint Diè (Franța) s'a serbat la 2/15 Iulie amintirea zilei de 25 Aprilie 1507, când a eșit de sub tipar o geo- grafie de Ringmann și Waldsee Müller, în care s'a întrebuintat întâiașdată numele America René al II-lea ducele Lotaringiei, primise descrierea lu- mei noue, făcută de Amerigo Vespucci. Acesta aflase, se vede, că țerile descoperite de Columb nu sânt prelungirea Indiei, ci un continent nou. Iată de ce gimnaziul din Saint Diè a propus să se dea acestui continent, numele America, după al călătorului.

La serbare au luat parte Lebrun, ministrul co- loniilor și Bacon, ambasadorul Statelor-Unite.

— **Secta baptiștilor în Scheiu Brașovu- lui.** De câteva luni de zile s'a stabilit în una din casele Văii Morilor un misionar baptist, care seară de seară ține întruniri «religioase» lăfînd în șânul poporului nostru din Scheiu învățăturile așa numiților «creștini pocăiți». Ni-se comunică, că la aceste «servicii» iau parte relativ mulți po- porenii români, parte din curiozitate, parte însă din convingere, dând ascultare smerită învățătu- rilor acestor «mucări», cum i-a poreclit poporul. Până aci n'ar fi lucrul tocmai așa de grav, deși s'ar fi impus de mult preoților noștri, a înăbuși în germene o astfel de încercare, de a se săvârși o muncă secreată și misterioasă de convertire tocmai în raionul bisericilor Sf. Nicolae și Sf. Treime. Ni-se comunică însă din partea unor martori oculari, că la aceste întruniri preoții noș- tri sânt prezentați ca «farisei» etc., iar într'una din sările trecute unul din preoții noștri din Scheiu a fost numit chiar cu numele.

Fată de o astfel de atitudine provocatoare oare nu s'ar impune preoților noștri să lămurească poporul de pe amvonuri și să împiedece lăfîrea unei secte, care în alte părți ale țării a produs adevărate ravagii?... *«Gaz. Tr.»*

— **»Madame Bovary«.** In »Mercure de France« a apărut un studiu al lui A. M. Grosser, în care se arată cine sânt tipurile reale după cari și-a făcut Flaubert marele și cunoscutul său roman tradus și în românește, Madame Bovary. Gosser documentează că la anul 1848 în 8 Mart, aproape de Rhuen, în satul Ry s'a sinucis prin înveninare o femeie de 27 ani cu numele Delphine Delamare, fiindcă și-a înșelat bărbatu și s'a înșelat în noua ei dragoste. Pe faptul acesta și-a întemeiat Flaubert întreg romanul, adaugând, se înțelege dela el o mulțime de lucruri neexistente. Doctorul Delamare, bărbatul Delphinei, nu a fost însă atât d- mărginit cum e cel din roman, Dhorles Bovary. El a luat parte la revoluția din 1848 și nici soarta tragică

a femeii lui nu l'a împiedecat să se ocupe de politică. A murit și el repede după nevastă-sa dar în nici un caz din pricina ei, ca în roman. Apotecarul din romanul lui Flaubert încă nu corespunde apotecarului Ionanne din acel sat, care era un om retras și scump la vorbă. E interesant că conflictul dintre preotul ligot și satului și apoteca pe care îl descrie Flaubert a izbucnit numai la șapte ani după moartea domniei Bovyary. Dintre personagiile romanului a trăit mai cărașul Therain, care a murit în 1895. Acest căraș a povestit multe despre romanul lui Flaubert și cazul din satul lui, dar aproape totdeauna a mistificat lucrurile nizuindu-se să nu dezmința pe marele autor.

x Reforma învățământului juridic și a examenelor. Reforma aceasta are problema cea mai urgentă la apartamentul instrucțiunii. Nu este eschis ca să se introducă chiar prin ordinațiune ministerială.

Proiectul de lege pentru urcarea anilor de practică advocațională e depusă deja pe biroul Camerei. Peste scurt timp va fi lege, conform căreia practica se va împreuna cu doi ani, având a se începe cu facerea doctoratului. Cine a întârziat examenele iuridice (riguroase, examene fundamentale destat, de avocat) să nizuiască a le face cât mai repede, ca nu cumva să aibă neplăceri în urmă.

Să nu amăgiască nimeni, că legea va fi echitabilă, ci fiecare candidat să privească riguroasele ca o chestie de viitor, de existență și astfel să le facă cât mai în grabă. Cine poate numai să înceapă cu învățatul. De voiește însă să câștige timp și oboseală zadarnică să comandeze cartea „A jögi vizsgák letéteh”. Ediția IV, pe care o trimite gratuit Dr. Dobó Cluj str. Bolyai 3.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

6 August n.

Șiria: Reprezentație teatrală („Fântâna fermecată” de Maria Doboș) urmată de danș în „Casa națională” din Șiria. Inceputul la orele 8 seara.

28 August n.

Boroșineu: Inteligența română din Boroșineu și jur aranjează în 15/28 August a. c. (ziua Sf. Maria mare o petrecere mare. Va cânta muzica militară din Arad și l muzică de țigani din Boroșineu. Invitățile speciale se vor trimite în zilele aceste.

2 August n.

Bazna: Petrecere de vară în hotelul Băilor din Bazna. Inceputul la orele 8 cara.

ECONOMIE.

Pentru viieri.

Subscrisul comitet dorind să pregătească un tinăr în toate îndeletnicirile din viierit, și care să stee la dispoziția viierilor noștri, a hotărît să plătească din mijloacele Reuniunii române agricole sibiene taxa de 280 cor. anual, ce se recere pentru cercetarea școalei de viieri din Aiud (Nagy-Enyed), care ține 3 ani.

Condițiunile de primire la ceastă școală, care se începe la 1 Octomvrie n. ac., sunt următoarele:

1. Tineri, cari doresc să participe la această școală au să dovedească cu carte de botez, că au împlinit vârsta de 16 ani; să dovedească cu testimoni școlar, că au absolvat cu succes cel puțin școala poporală; cu atestat medical (dela doctor), că sunt sănătoși și viguroși; cu atestatul primăriei comunei, în care s'a născut, că sunt morali, iar cu adeverință dela părinți sau dela tutori, iscălită în fața a 2 martori și provăzută cu timbru de 1 coroană, că aceștia nu-l împiedecă dela absolvarea școalei.

Aceste dovezi alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară și adresată înaltului minister de agricultură, este a se trimite cel mai târziu până la 20 August n. ac. la direcțiunea școalei de viierit din Aiud (M. kir. vinczélér iskola tekintetes igazgatóságának, Nagy-Enyed).

2. Subscrisul comitet mai cere, ca tinărul care voiește să cerceteze școala să fie fecior de proprietar de viie din regiunea viticolă a comitatului Sibiiu (din părțile, în cari se lucră viia).

3. Să deo o declarațiune scrisă și subscrisă de beneficiantul tinăr și de părinții săi, prin care se îndatorează a sta (a lucra) după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiiu, iar la din contră părinții să se oblige, că vor înapoia Reuniunii a-

jutorul de 280 cor. anuale respective de 840 cor. pe trei ani.

4. Să dovedească cu o adeverință de primire a direcțiunii școale, că sunt primiți la școală.

Sibiiu, 17 Iunie n. 1911.

Comitetul central al „Reun. rom. de agricultură din com. Sibiiului”.

Pant. Lucața,
prez.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Statute aprobate. Ni-se serie: Sub numărul 7220/911 tribunalul reg. din Lugos a aprobat statutele cassei de păstrare „Berzava” din Reșița-montană. Avizăm publicul nostru românesc, că noul institut își va începe activitatea cu datul de 1 August. Sperăm să fim sprijiniți în măsură dorită și așteptată.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare lucruri dela „Reuniunea Femeilor Române”. Bucata Cor. 1 + 10 fileri porto. Recomandat 35 fileri.

Grăul românesc. Răspuns dlui prof Dr. Th. Kosutány, urmat de o anexă cuprinzând studiul recoltelor din anii 1900—1908, de Dr. Al. Zaharia, profesor de chimie agricolă la facultatea de științe din București.

O lucrare voluminoasă și foarte valoroasă, în care savantul român spulberă toată argumentația economiștilor unguri, răspândită în presa europeană cu tendința de a aduce pagube exportului de cereale al României.

În curând vom reveni.

N. Iorga: Oameni cari au fost. Amintiri și comemorări. Un mare volum de 500 pagini Prețul 3 cor. plus 30 f. porto. (Recomandat plus 55 f.).

La librăria Tribunei se află de vânzare: **Iustin Cl. Joga.** Cântece și plângeri 6 compoziții românești pentru voce și pi ano. Ediția I. Prețul Cor. 2 plus 10 fil. porto, recomandat 35 fil.

Leon Tolstoi.

72

RĂȘCOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Pierre, devenit deodată bogatul conte Bezukhow, se văzu pe neașteptate așa de inconșurat și de acaparator, încât nu rămânea singur decât în clipa când se culca.

El avea hărții de iscălit, trebuia să se prezinte în birouri a căror existență nici n'o bănuiesc măcar, apoi să și viziteze proprietățile, să primească o mulțime de lume care cu puțin mai înainte îl ignorase, dar care acum s'ar fi simțit jignită dacă nu o primea.

Toate aceste persoane: rude, prieteni, oameni de afaceri, erau bine dispuse față de tânărul nostru și îl încercau de complimente.

Chiar persoanele care-i fuseseră mai înainte vrăjmașe, deveniseră acum afectuoase și iubitoare față de dânsul. Prințesa cea mai în vârstă, altă dată atât de ostilă lui Pierre, intra numai decât după înmormântare în odaia sa. Ea roși și îi spuse cu ochii plecați, că-i părea rău de neînțelegerea care existase între dânsii, dar că, acum, nu și lua decât libertatea să ceară a mai petrece câteva săptămâni în această casă pe care o iubise atât de mult și unde făcuse atâtea sacrificii.

La aceste cuvinte, incapabilă de a și mai stăpâni emoțiunea, ea isbucni în plânsete.

Pierre fu așa de mișcat de profunda schimbare

produsă în sufletul austerei prințese, încât îi luă mâna, cerindu-i iertare fără să știe singur de ce. Chiar din ziua aceea prințesa începu să tricoteze o eșarpă pentru Pierre și și schimbă cu totul purtarea față de el.

Câteva zile mai târziu, prințul Vasile îi dete lui Pierre să iscălească un dar de treizeci de mii de ruble pentru prințesă:

— Fă asta pentru ea, dragul meu, căci a avut multe de îndurat dela răposatul.

Prințul Vasile se hotărise să arunce prințesei un os de ros: ea nu cumva ea să fie vre-odată ispitită a aminti rolul pe care-l jucase el în afacerea cu portofelul de mozaic.

Pierre iscăli darul și din acea clipă prințesa deveni și mai amabilă față de dânsul.

Și cele două surori ale ei se arătară foarte grațioase; cea mică mai ales, cea drăguță, îl turbura cu zâmbetele ei și cu aerele confuze pe cari le lua de îndată ce îl zărea.

Dar cel care conducea afacerile lui Pierre și pe Pierre însuși, era prințul Vasile. Dela moartea contelui Bezukhow nu-l mai năsa din mâni. Meru il lua pe Pierre cu dânsul și-i dicta tot ce avea de făcut.

Intr'o zi, intră în odaia sa și închizând ochii în timp ce degetele lui mângăiau cotul tânărului, îi zise cu un așa ton, ca și cum lucrurile acestea erau mai de mult stabilite între ei:

— Ei bine, amicul meu, mune o pornim la drum. Te iau în trăsura mea și sunt încântat că plecăm. Am făcut cele necesare. Am primit tocmă o scrisoare dela cancelar, căruia îi cerusem să îți facă un loc în diplomație. Calea ți-e deschisă de acum.

Pierre dete să răspundă, dar prințul Vasile îl intrerupse:

— Dar, scumpul meu, am făcut aceasta pentru mine,

pentru pacea conștiinței mele și n'ai nevoie să mi mă țamești Dealtmintrelea esti liber, te poti retrage dacă vrei; acum însă trebuie să plecăm.

Prințul Vasile suspină:

— Ah! eram să uit... Știu, dragul meu, că aveai niste socoteli cu răposatul; tocmă am primit redereștele proprietății din Riansanskoe, și dacă n'ai nevoie de dânsule, le opresc pentru mine. Ne vom socoti mai târziu.

La San-Petersburg, Pierre fu din nou întâlnit într'o atmosferă de simpatie. El nu putea să renunțe la postul, sau mai bine zis la titlul pe care i-l procură prințul Vasile, dar el se află, subit, în centrul ardelelor relațiunii, se văzu solicitat din atâtea părți încât simți prins, mai tare ca în Moscova, în angrenajul vieții infrigurate, care nu-i da timp să chibzuiescă.

Tovarășii vieții lui de flăcău se imprăștiară: garda era în rășboi, Dologhow fusese degradat, Ana își făcea serviciul în provincie, prințul Andrei era străinătate, și Pierre nu și putea petrece nopțile chefuri, cum făcea odinioară, mai să și reimprospeteze duhul în conversația amicului său Bolkonsky.

Toată vremea îi era absorbită de mesele și de lucrurile ce se dădeau, dar mai ales de societatea prințului Vasile și a fiicei acestuia, frumoasa Elena.

Ana Pavlovna Scherer îi dovedi lui Pierre prințesă tinerețea sa, schimbarea produsă în opinia ei. Acum găsea încântător tot ce spunea el.

Pe la începutul iernei din 1805—1806, Pierre delat Ana Pavlovna un biletel trandafiriu, prin care invita să vie să și petreacă seara la dânsul. Postul era astfel conceput:

„O vei vedea și pe frumoasa Elena, pe care nu se mai sătura admirind-o”.

Românească, No. 6, a apărut cu următorul:

— Piatra Teiului. (Fragment dintr'o în Munții Moldovei, — tălmăcire de M. Codreanu. — Rigoletto (Sonet). — Pentru adevăr și dreptate. (Răs-critice). Colaboratorii revistei, — Note din cărțile (Greerele și furnica) (Pe o literaturii japoneze). Mircea Dem. Rădu-Leii de Piatră (Versuri). N. N. Beldi-Inaugurarea prostogolului. G. Topîr-In tren (Versuri). Colaboratorii revistei mente omenesți (Noroc...) Ilie Bărbu-Din lumea balcanică (Cultura în Mun-D. Svilokossitch. — Din lumea balca-arte a drului Vladan Georgevitch: Eu-alcanii, etc.). T. A. Bădărău. — Cro-nifică (Asupra originii vieții terestre. Informațiuni). C. Sandu Aldea. — Cro-lă (Plantele de nutreț și semințele lor). — Cronica socială (Alcoolismul în P. Nicanor & Co. — Miscellanea (Pu-tică). — Dicționarul limbii române, d. S. Pușcariu. Dela redacție).

ta teologică”, organ pentru știința și pricească (Nr. 10—11) a apărut cu următorii:

— Iorga și chestia bi- — Ilie Beleuță: Științele bisericesti Nicolae Bălan: E obligată căsătoria pen-? — Arhim. I. Scriban: Evenimente în biserică catolică: Articolul Principe-de Saxonia. — Dr. I. Broșu: Intenții. — Documente despre atitudinea unor ecuți la biserică ortodoxă. Gh. C și N. rea literară. — P. Morușca și N. B.: biserică-cultură. — Cantorul: Tipi-ului religios.

și administrația: Sibiu, strada Reis-

ate românești. Librăria „Tri- editat o serie de 12 bucăți de frumoase reprezentând portu-balul costumat din Arad.

ta costă 24 fileri; Seria de 12 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 100 bucăți 16 coroane.

moasă ilustrată e și cartă po- reprezentând pe dl Octavian lături de primul nostru aviator l Vlaicu. Bucata 16 fileri; 50 coroane; 100 bucăți 12 co-

»Călușerii«, dela balul costumat din Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1910.

REISZ MIKSA fabrică de MOBILE

in

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSO

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«

Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și toffelul
de articole.

Prețuri solide!

— Serviciu conștiințios! —

Un commis,

cu practică bună în branșa de manufactură află aplicare, sub condițiuni favorabile, la firma Ioan Comșa & Fiu în Săliște (Szelistye).

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc toffelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

**FABRICA DE BRÂNZĂ
TRANSILVANIA**

* CLUJ *

PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).

Recomandă fabricatele sale, cali-tate bună:

Brânză săcuiască 1/10 — 1/4 kg. în burduf
Brânză săcuiască 1—2 kg. în burduf
Brânză săcuiască 4—10 kg. burd. mare
Brânză săcuiască 5 kg. în lemn
Brânză săcuiască 10—15 kg. în lemn

Caș de Cluj format de țigle, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Catalog gratuit.

ceste cuvinte, Pierre simți pentru întâia-ze el și Elena se formaseră niște relațiuni în lumea le băga de seamă. Și această con-șeria și-l îmbucura în acelaș timp.

Ana Pavlovna semăna întocmai cu cea leosebirea că celebritatea pe care o servi-ură mosafirilor ei, nu mai era Mortemart-iat de curind venit din Berlin, cu amănun-variate asupra șederei împăratului Alexan-am, și asupra jurământului rostit de cei doi-teni de a combate inamicul genului uman.

ona formă cu iscusința ei obișnuită gru-oul ei: grupul principal, din care făceau- l Vasile și generalii, îl avea în mijlocul- matul.

rup era adunat în preajma măsuței de-voise mai întâi să treacă în grupul dintâi,

lovna îi puse degetul pe braț:
nă, am pus ochii pe d-ta în astă seară.
i pe Elena și zâmbi:

a mea Elena, trebuie să te sacrifici astă- biata mea mătușe care te adoră. Șezi dar- tre-o zece minute, și ea să nu te plictii- te. scumpul nostru conte nu va refuza să

fată se îndreptă către bătrina mătușe, lovna îl reținu pe Pierre:

asa că-i adorabilă? Intrebă ea. Și cum- nos!... O fată așa de tânără și care are- nif! Asta-i vine din inimă... Acela care-i- fi un om fericit. Cu dânsa, bărbatul cel-ندن, va ocupa oricând locul cel mai- cietate. Nu ești și d-ta de această părere,
te?

Pierre răspunse afirmativ la toate aceste întrebări. Căci oricând eugeta la Elena, o admira tocmai pentru frumșeta ei și pentru calma demnitate cu care se purta în lume. Bătrina mătușă întreținu pe Elena și pe Pierre de o colecție de tabachere pe care o văzuse la contele Bezukhow și li-o arătă pe a sa, impodobită cu un portret al răposatului ei soț.

— Tabachera aceea este desigur pictată de Vines, făcu Pierre numindu-l pe celebrul miniaturist al epocii:

El dete să se scoale cu să ia obiectul, dar bătrina damă îi întinse tabachera pe la spatele Elenei. Aceasta se aplecă înainte și cu capul întors spre ei, zâmbea.

Ea purta, ca de obicei, o rochie foarte decoltată în față și la spate, după moda zilei. Bustul ei, pe care Pierre îl găsea în totdeauna marmorean, era așa de aproape de dânsul, încât ochii săi de miop deosebiu farmeșul așinat al umerilor și al gâtului ei alb; buzele lui erau atât de alăturate de pielea ei, încât deși le-ar fi întins puțin, ar fi atins-o; el simțea căldura trupului ei, îi respira parfumul și auzea cum îi trozneau, la ficce mișcare, oasele corsetului ei.

In clipa aceea Pierre simți cu putere, nu numai că Elena putea să fie femeia lui, dar că lucrul acesta trebuia să se întâmple și că nu se putea altfel.

— Vă las în colțul d-voastră, văd că sunteți foarte bine, zise Ana Pavlovna.

Și Pierre, privind în jurul său se roși.
Mai târziu, când se apropie de un alt grup, Ana Pavlovna îi zise:

— Adevărat e că ai dat porunca să se instaleze palatul d-tale din San-Petersburg? Ai făcut foarte bine, dar mai poți locui câțva timp la prințul Vasile; e prețios lucru să aibă cineva un prieten ca el — nu este

asa? Ești tânăr, și ai încă nevoie de sfaturi. Nu te superi că uzez de prerogativele mele de femeie bătrână? Când vei fi însurat, se vor schimba lucrurile.

Intors acasă, Pierre nu putu adormi multă vreme.

XLVIII.

— Toate bune, dar e timp să se sfârșească, spuse prințul Vasile cu un suspin trist, trăgând de seamă că Pierre care era în toate celea obligatul său, părea a nu înțelege ce se cerea dela dânsul... Trebuie sfârșit odată. Poimâne e ziua Elenei și dacă nici atunci nu-și va înțelege Pierre datoria, voi pune eu lucrurile la cale. Căci doar sunt tată!

De când cu serata dela Ana Pavlovna, Pierre nu mai părăsea casa prințului Vasile. În fiecare seară, aceasta din urmă primea mosafiri și Pierre era nevoit să fie de față.

La ziua Elenei, prințul Vasile reuni la supeu o societate aleasă printre cei mai „deaproape”, cum spunea prințesa: rude, amici, pe cari îi făcuse să înțeleagă că în ziua aceea se va hotări soarta Elenei.

Prințul Vasile nu supa; el se plimba dela un mosafir la altul foarte vesel, în toanele cele mai bune. El avea un cuvânt amabil, și spontan pentru fiecare în parte, afară de Pierre și de Elena, a căror prezentă părea a nici n-o băga de seamă.

Mosafirii prințului Vasile petreceau; numai Pierre și Elena ședeau izolați, alături unul de altul, aproape în colțul mesei, și tăceau din gură cu un zâmbet multămit pe buze.

(Va urma.)

AVIZI!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc, că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Budapesta, VIII., Hunyadi-utca 15.

Dr. Liviu Lința,
advocat.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerșnelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann, (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Case de cumpărat

în Vârșeț cu prețul dela 2000 până la 50.000 coroane. Doritorii să se adreseze lui

Jivu Miu,
Vârșeț (Versec) Fonó-u. 13.

AVIZI!

În hotarul comunei Mcherechiu, lângă gara Kőtegyán (Bihor) se dă în arândă din 1 Octombrie 1911

150 jughere de pământ

cu edificiile economice. — Doritorii să se adreseze subscrisului.

Dr. Gheorghe Roxin,
advocat, Oradea-mare (Nagyvarad).

DE VÎNZARE,

O MAȘINĂ DE TREERAT CU LOCOMOBIL, INSTRUMENTE MECA-
: NICE PENTTU UN ATELIER. :

Am în depozit, trăsuri și lan-
deau uri. Vând apoi, rachiu
: : în mic și mare. : :

CAUT DOUĂ CALFE (SODALI)
DE STRUNGAR ȘI DOI ÎNVĂȚĂCEI.

IOȚA ILKICI ROTAR.

VÂRȘEȚ, PIAȚA ERZSÉBT Nr. 5.

»DEGANIN« contra gândacilor!

Bucurate doamnă dragă!

că în curând nu vei mai avea gândaci (șvabi) în bucătărie, deoarece firma românească

F. A. DEGAN, din Fiume

(Postafiók Nr. 163)

a inventat un prav nou »DEGANIN« care e cel mai bun și pe toți îi omoară. Costă 1 kgr. numai 3 coroane. Mai puțin de un jumătate kilogram nu se trimite. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma susnumită.

Dacă comanzi 4 kgr. de cafea atunci cere și un kgr. »DEGANIN« căci 5 kilograme se trimit franco.

În Fiume toți vorbesc de pravul »DEGANIN« căci l-au probat cu mare rezultat. Cere gratis și prețurent românesc pentru cafea bună!

»DEGANIN« cu mare efect!

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în bransa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servesc la cerere. Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

Fumători!

Uniți-vă contra scumpirii enorme a țigaretelor. Nu cruțați prin osteneală și întrebunțați

Tuburile antinicotine Jacobi

ori hârtia „Ottoman“ și „Tip-Top“

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei“ Arad.

O prăvălie

mixtă cu casă împreună se află de vânzare. La cumpărare trebuie 20.000 Cor. — Informațiuni mai de-aproape la Pollák Lipót Fönlak (Temesmegye).

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate serviciu prompt, informații detaliate

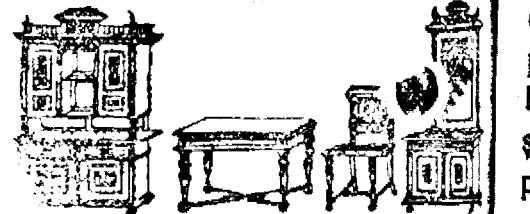
La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III. 1911

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

stimplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri, locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă literatură promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Nou! Modern

S'a deschis

librăria, papităria și magazinul de note muzicale

Geza Décsi

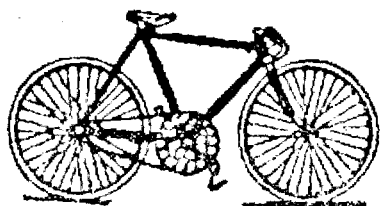
Strada Forray (Palatul Hunyady) lângă firma Brunner.

ANUNT.

La proprietarul Ioan Popescu Magyarád se află de vânzare vin vechiu și nou

de Măderat.

le de re-
mondial:
CHAMPION
EMIER
ampanilă

omată (cu frână liberă) se vând pelângă
le 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii,
ici o ridicare de preț în rate lunare de
12 și 15 cor. precum și

și alcătuitoare pentru biciclete —
interioară și exterioară prima calitate, so-
pe, pedale, lanțuri, roată automată, conus.
circulației mari unde în toată Austro-
trimită și în provincii cu preț foarte redus
mare cu preț original de fabrică. —

ng Jakab și fiul

merciant de biciclete și părți alcătuitoare
dapesta, VIII., József-körut 41.
Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
de lux cu 1000 de chipuri se trimită gratuit.

Katona și Staitiu

gineri diplomați.

Biroul:

dapesta, VIII., Losonczy-u. 15.

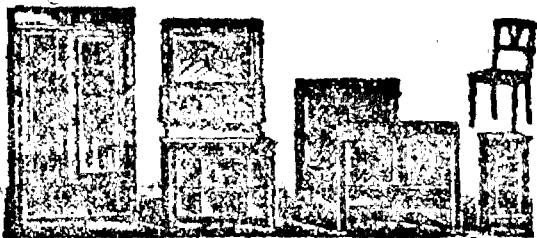
Primește totfelul de lu-
crări mecanice și tehnice,
planuri de instalațiuni de
beton, piatră. Preliminări
și măsurări de pământ,
parcelări și împărțiri. —

teacă totfelul de lucrări în beton.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii. Are
în depozit aranjamente complete pentru
odăi, lucrate în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primește garanția cea mai extremă. **Mare**
asortiment de mobile de alamă și fier,
deasemenea și fotolii.

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Agenti comerciali

de ori-ce branșe, cari doresc
să desfacă losuri de loterie,
permisă de lege, pot ajunge
la un venit frumos pe lângă
condițiile cele mai favorabile.

»Cassa de bani Braun«
Budapest, V., Béla-utca 3. sz.

„LANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou pro-
duct igienic pentru
curățirea și infu-
musețarea feței. —
Înlătură petele gal-
bine, bucele prici-
nuite de înfierbân-
țeli, sgrăbunțe și alte
necurătenii de piele.
Crema aceasta ziua
se poate folosi mult
mai cu succes.
1 teglă 1 coroană.

„Laner” pudră. E non plus ultra pudref. Bună la
baluri, saloane și de zilnic folos,
care acopere încreșturile și e cu totul nesticăcioasă. În
culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner” apă pentru gură Bună pentru dinții
scorburoși și gin-
geli bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă
cor. 1-60, jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner” esență pentru păr Excelentă pentru
înlăturarea mă-
treței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Laner” pomadă pentru creșterea părului. 1 te-
glă 2 coroane.

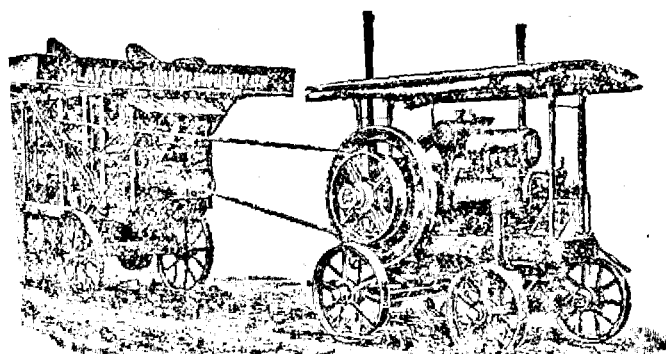
„Laner” vâpseală pentru păr pentru a colora în
negru, brunet ori
la blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchișă
La comanda să se noteze că părul încăruntit în ce coloare
să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Laner” apă care face părul blond
Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul blond,
roșu, chiar și branet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele
lui Rudolf Laner” ieșite din farmacia sa ca valoare și se
pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf
laner, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Mare depozit
în CLUJ.

Inspekția ingine-
rului gratuit.

Centura fabricii de mașini agricole:

ton & Suttleworth Ltd.

toare cu olei brut.
ambe cu motor cu gaz.
toare cu benzină.
luri de uns.

Antepresa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Koložsvár) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloniale Koložsvár.

Telefon interurban No. 934.

Articole de
specialitate.

Cereți prospecturi.

Commis

bine versat în bransa coloniadelor delicatase și mărfuri mixte (scurte) cu cunoștința limbilor română, maghiară și germană; află aplicare la firma: *Ioan Bălc, Caransebeș*. La ofertă de a se alătura poza și copiile atestatorilor. Tot aici se caută și un băiat ca

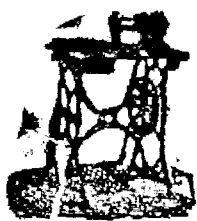
invățăcel

din casă bună cu 1—2 clase gimnasiale sau civile, pe lângă condițiuni favorabile.

In atenția cumpărătorilor de mobile

le recomand magazinul meu din *Arad, strada Fejsze No 6* unde țin în depozit: aranjamentele cele mai moderne, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate. Primesc comenzi în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile. Cu stimă:

Csatlós András,
măsar și dulgher.

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte,
pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

MOTOARE

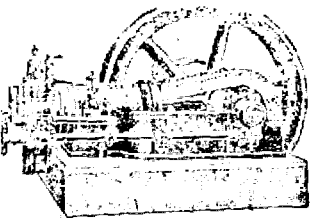
ȘI LOCOMOBILE

cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă

Condiții convenabile de plată!

Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din *Drezda*
societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.

AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:

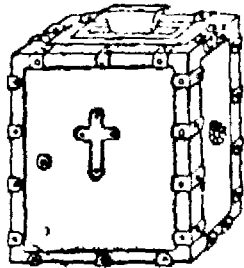
GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

A. SCHLEZACK

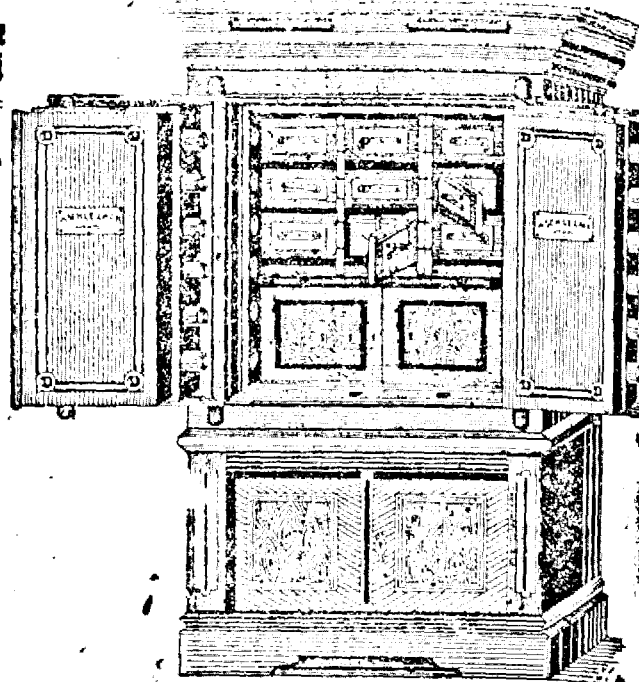
fabrică de casse pentru bani și tresoare în

Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scyllolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Sertare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

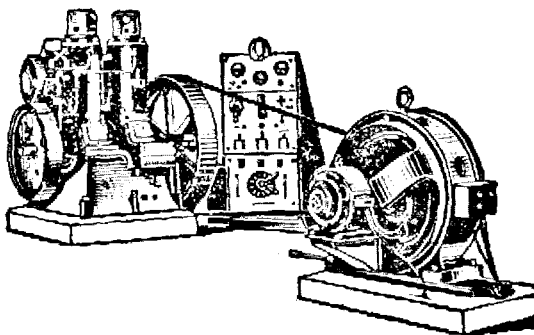
Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mozi, fabrici, ferme, etc.

Motoare de oțel brut **SWIDERSKI**

Motoare de München pentru benzină, gaz și gaz condensat.

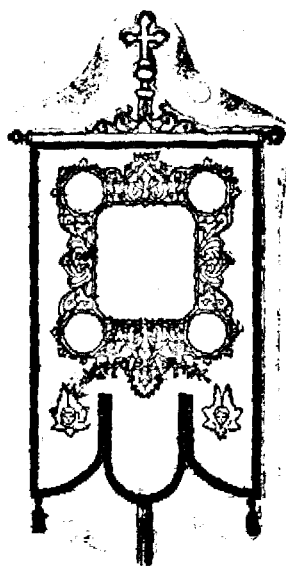
Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Aspiciile inginerilor și preliminarile de speșe le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA“

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1899

SZUBOTHA SANDOR

pregător de odăjdii și adjuturi bisericesti
Intensiat la 1888

Telefon pentru comit. și oraș 488

Liferantul excel. Sale episcop Deasewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Louvica și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul „Hungary“

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevotoare atât a preștelor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steagari, crucei, statuo

- sau altfel de adjusturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

- necesare la formarea adjustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

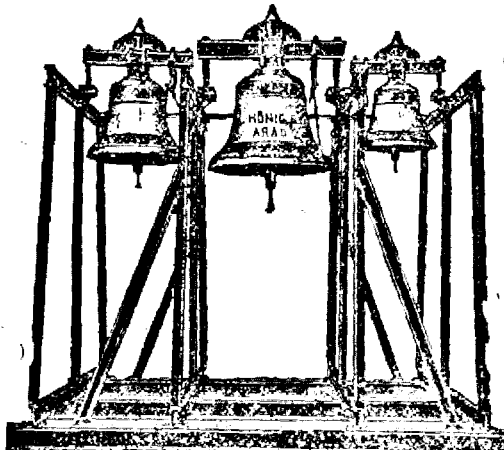
- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Frideric Mönig

turnătorie, fabrică clopote și metal, jată pe motor de vânt

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1860

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de aur

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă condițiile favorabile de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au ca față de orice alte clopote la turnarea unui și economie de 20 și cent la greutatea metalului. Recomandă totodată clopotele ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror bunițare, clopotele se pot scuti de crepătură chiar și la mari clopote se pot trage fără să se clatine turnându-se la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrații se trimit gratuit și porto franco.

KLINGE ANTAL

tor bisericesc și de icoane sfinte în Gyvârad, Szent János-u. 11.

egătește gratis tot felul de plăci pentru iconostase și plafoane bisericești.

ne în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

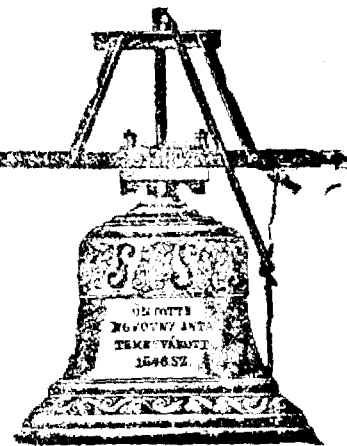
Premiat cu medalia cea mare la exp. milionară din Bpest în 1896.

Turnătoră de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, presum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în te cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

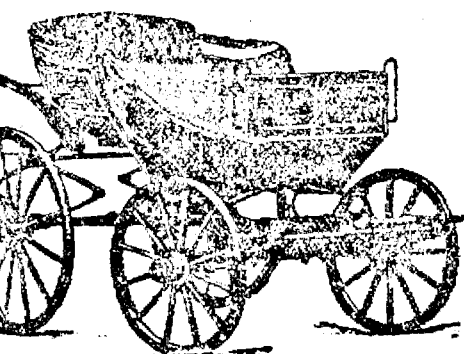
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi ou ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-aurante ilustrate gratis

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

ugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

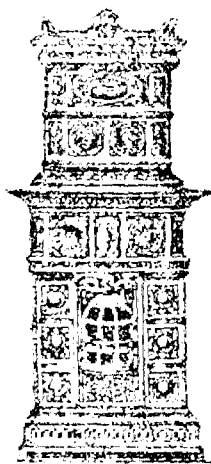
Reparaturi și ori-ce lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane

MICHAIL WAGNER

fabricant de cuptoare și olar, Besztercze, Ungargasse 12.

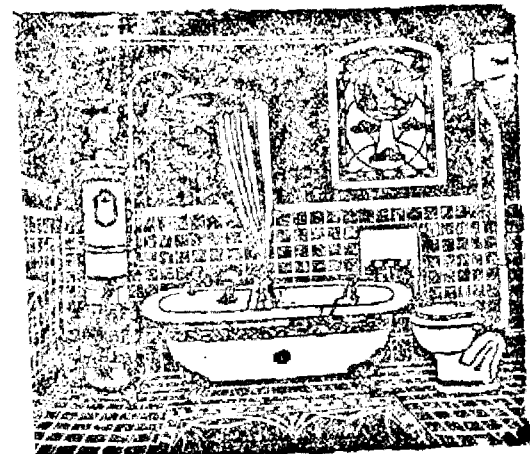
Recomandă cuptoare de olane, căminuri, cuptoare pentru bucătărie; fabricație proprie, pelângă prețuri moderate, modele simple până la cele mai complicate în culori variate și moderne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se efectuează cu prețuri convenabile

Comandă pentru băi de vană și căptușirea păreșilor se fac deasemenea din asortimentul depozitului.

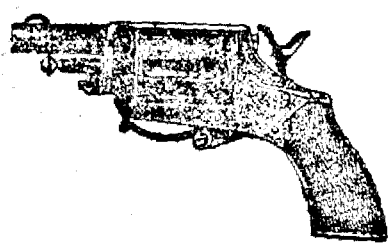
rații Weber

știșt pentru edifici și constructori de apaducte Timișoara-Fabric, Str. Tâvirda 26

Primum orice lucru, ce se ține de branșa aceasta precum și reparaturi anume: strângerea în fer a zidurilor, porți de fer, îngrădiri de morminte, cămine perpetue, vetre de fier (șparherturi) etc. — Luăm spre lucrare construirea de apaducte precum și telefoane de casă și ridicarea parafulegerelor, pe lângă un preț moderat și garanție atât în loc cât și în provincii.

SZÁNTÓ

nurar, optician și fabricant de cumpene Besztercze, Strada Spitalului

egătește totfelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri și execuție plăcută.

mește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri a mașinelor de cusut și de scris, a bicicletelor și cum-

Țin în depozit totfelul de arme, revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de permanență.

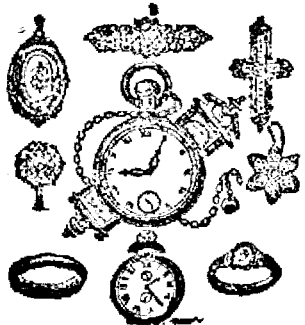
Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141/r

Carol G. Sadler ciasornicar
giuva ergin
și optic în

Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).

Mare magazin de:

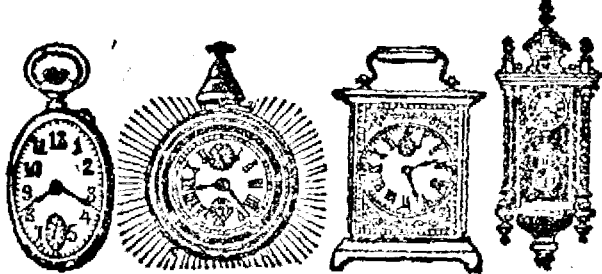
ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

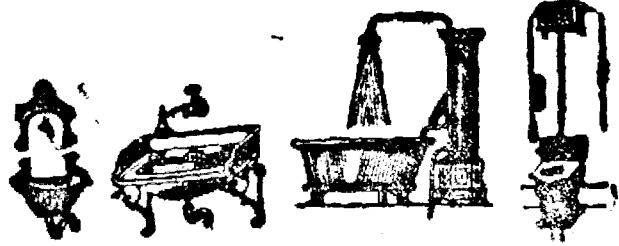
Articli de aur și argint.

Articlii optiei și
ochelari de
— Ratenow. —

Reparările a tot-felul
de articli în bransa
aceasta se efectuează
cu conștiințozitate și
su prețuri moderate.

**Apa-
ducte.**

Ceice doresc apaducte ieftinesă se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.

cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școle. — Specialist în sonda. — Primește pe lângă condiții avantajoase
linerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rinduală a caselor și pen-
tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

P. T.

Prin aceasta Vă încunoștiințez, că eu am abzis
de a mai fi membru în Societatea primă a fabricii
de pălării.

Deci îmi recomand atelierul meu bogat
asortat cu toffelul de pălării pe care îl
conduc sub firma proprie.

Principiul meu este: bun, solid și cu prețuri
remunerate.

Fabricațiune proprie în pălării țărănești.

Cu deosebită stimă:

Carol Tartler,
pălărier.

Atelierul și locul de vânzare: **Strada Pungari-
lor No 11.**

Garanție
deplină.

Serviciu
prompt.

Carol Tartler, măestru pălărier
Bistrița, Strada Pungarilor No 11.

Pentru pălăriile cari sunt provăzute cu chipul: Marca de
scutire, garantez!

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

— Execută toffelul de icoane artistice. —

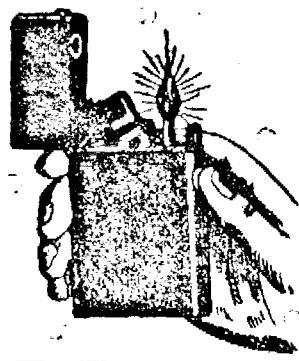
Platinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. Picturi renumite în
oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că
atelierul acesta în privința mărimei este primul. —

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate
fotografia chiar și pe timp ploios. —

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

**Gramofoane și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar**

se găsec mai ief-
tin în marele ma-
gazin de fabrică
a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.

Se caută revanzători.

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregă-
tite, solide și de o execuție elegantă.

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

**NEUSCHLOSZ
BUTOR**

Sufragerie (prinzitor)
dela 140 florini.

Garnituri de salon
dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare
:: convenabile. ::

Se vind exclusiv MOBILE
din lemn tare și vestit

NEUSCHLOSZ

Furnisorul asociației
căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

